

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

MARTYRIUM SANCTI CALIXTI PAPÆ
ET SOCIORVM EIVS, VT IN ANTIQVISSIMIS

*MS. codicibus habetur, quibus suffragantur perue-
tusta Martyrologia.*

Octobris 14
Cap. 1.

Regio trans-
tyberina Ra-
uennatum
vrbs vocata.
Vide Barth.
Marlianum
in topogra-
phia vrbs
Romæ lib.
3, cap. 19.

Accusantur
Christiani
apud Imp-
ratorem à
Palmatio.
Cap. 2.

Diuinitus
excitantur
milites ad
comprehē-
dos Christi-
anos missi.

Edictū Im-
peratoris.

Cap. 3.

Demonia-
ca confite-
tur Christū.

IMPORIBVS Macrini & Alexandri Imperatorum, in-
cendio diuinitus missō concremata est pars Capitolij à
meridiano; ac intrā templum Iouis cecidit manus sinistra
aureæ statuæ ipsius Iouis & liquefacta est. Venerunt au-
tem aruspices & sacerdotes ad Alexandrum suadentes,
vt sacrificijs & odoribus dij ipsorum placarentur. Quibus
auditis, eorum petitioni annuit; ac iussit offerri sacrificia.
Qui dum die Iouis manè aère omninò sereno sacrificia-
rent, mox fulmine cælitus eiecto, quatuor idolorum sa-
cerdotes extincti sunt; ara Iouis incendio concremata; fa-
ctusque est aër nubilus ac tenebrosus, ita vt omnis Roma-
nus populus fugeret extra muros vrbs. Qui cū huc illucque vagabundus dis-
pergeretur, venerunt quidam; trans Tyberim in urbem Rauennatum; & intrantes
templum, audierunt in quodam cœnaculo multitudinem Christianorum psallentium;
inter quos erat Calixtus Episcopus Vrbs cum Clero suo. Audiens autem vnus
ex Consulibus, nomine Palmatius, multitudinem Christianorum psallentem; indi-
cauit id Alexandro, dicens; Magne princeps, hæc templi & sacerdotum ruina no-
bis accidit, quia sordescit ciuitas. Si ergo purificata fuerit, gaudebimus simul; &
gloria culminis vestri augebitur; & Respublica nostra fulgebit. Alexander dixit; Puri-
ficetur. Sed indica, quæso, quæ & qualis sit ista purificatio? Respondit Palmatius; Vt
prophani non sint. Alexander dixit; Qui sunt prophani? Respondit Palmatius; Chri-
stiani. Alexander ait; Ego præcepi semel ac iterum, vt vbi cūquē inuenti fuerint pun-
niantur; aut certè offerant dijs immortalibus thura. Respondens Palmatius dixit; Per
claritatem vestram, o Imperator, dum contristarer propter hæc infortunia & signa
quæ facta sunt, & transfugerem in regionem trans Tyberim, audiui ibidem multitu-
dinem Christianorum psallentium; & suis vacantium incantationibus; in quodam
loco. Qua de causa, credendum certè est, id nobis nup̄ accidisse infortunij. Dicit ei
Alexander; Accipe potestatem, vt vbi cūquē eos inuenieris, aut cogas ad sacrifican-
dum dijs; aut certè exquisitis eos tormentis affligas.

Tunc Palmatius accepta potestate, collectaque multitudine militum, venit
trans Tyberim vbi congregatus fuerat Christianorum grex vnā cum suo pastore
Calixto Episcopo; inter quos erat Calepodius presbyter. Et intrantes cœnaculum,
irruerunt in eos decem milites; qui cæcitate subito percussi sunt. Quibus Calepo-
dus presbyter; Quem quæritis, inquit, filioli mei? Illi autem vociferabantur, dicen-
tes; Accendite nobis luminaria & lucernas, quia obscuratus est nobis locus iste; &
caligo occupauit nos. Ait Calepodius presbyter; Deus qui intuetur omnia, ipse
obcæcavit oculos vestros. Illi autem palpantes descenderunt de cœnaculo. Hæc
cū vidisset Palmatius; timore perterritus fugiens, indicauit Alexandro. Eodem die
iussit Alexander, vt cæci illi satellites in eius conspectum adducerentur; quos dum
agnouisset, ait; O ciues optimi, videtis magicam artem? Respondit Palmatius; Si
magica arte id factum est, vbi sunt virtutes deorum nostrorum? Iubeat itaque clari-
tas vestra dijs omnipotentibus offerri sacrificia; nè pereat populus tuus per incan-
tationem eorum. Præcepit ergo Imperator vt immolaretur Mercurio; & responsa
cognoscerent. Exijt ergo edictum, vt omnes Romani ad Capitolium conuolarent,
sacrificia oblaturi; & qui Mercurij die inuenti essent in suis manere adibus; interfice-
rentur. Statuto igitur die, adest omnis populus. Palmatius quoque cum omni domo
sua intrat Capitolium cum porcis & vitulis.

Et factum est dum occisione pecudum effunderetur sanguis, & carminibus de-
cantandis vacarent sacerdotes, virgo templi Iuliana nomine, arrepta à demone
clamauit, dicens; Deus Calixti, viuis & verus est Deus, qui indignatur pollutioni-
bus Reipublicæ vestræ; & conteret Regem vestrum mortalem; quia non adoratis
veritatem. Ad hanc vocem salubriter motus Palmatius, profectus est in regionem
trans

trans Tyberim ad urbem Rauennatiū, ac intrans domum vbi congregata erat Christianorum multitudo, procubuit ad pedes S. Calixti, dicens; Profiteor Dominum Iesum Christum verum esse Deum quem dæmones confessi sunt hodiè. Per ipsum te coniuro ac deprecor, vt liberet me à cultura dæmonum, & baptizes in nomine Dei quem prædicas. Respondit ei Calixtus Episcopus; Noli errando deridere veritatem. At ille cum lachrymis dixit; Non derideo, domine mi, quia verè cognoui ex cæcitate militum, & responsis Iulianæ virginis templi, à dæmonio obsessæ, quòd Dominus Iesus Christus, verus sit Deus. Respondit Calepodius presbyter, & ait Episcopo; Noli beatissime pater petenti baptismum denegare. Tunc indixit ei Calixtus ieiunium vnus diei, ac catechizauit eum, allatamque aquam ex puteo eiusdem domus benedixit, repositoque in peluim Palmatio dixit; Credis ex toto corde in Deum patrem omnipotentem, factorem omnium visibilibus & inuisibilibus? Respondit Palmatius; Credo. Deindè Episcopus; Et in Iesum Christum filium eius? Et ait; Credo. Iterum ait Episcopus; Qui natus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine? Palmatius respondit; Credo. Ait Episcopus; Et in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, remissionem peccatorum, & carnis resurrectionem? Et exclamauit cum lachrymis Palmatius dicens; Credo domine. Qui baptizatus; Verè, inquit, vidi Dominum Iesum Christum lumen verum, à quo illuminatus sum. Baptizata est & omnis domus eius; vxor scilicet & filij ac alij promiscui sexus numero quadraginta duo. Ab eo enim tempore, omnem suam facultatem Palmatius pauperibus distribuit, perquirens per omnem regionem vbi latitarent Christiani, iisque de facultatibus suis victum & vestitum, aliaque vitæ necessaria subministrando.

Palmatius credit.

Eccè antiquissimū Ecclesie more in benedicendo fonte baptismatis & exigenda fide.

Post dies verò triginta duos requiritur Palmatius ab Alexandro; intellexerat enim quòd Christianus esset, ac alijs Christo credere persuaderet. Qui cum à Torquato tribuno tentus esset ac missus in custodiam Mamertini, iussit eum sibi præsentari, qui vincus catenis adductus est. Hunc cum vidisset Alexander catenatum, iussit solui, & ait; Sic amens factus es Palmati, vt deseras deos, & quaras ac colas hominem mortuum? Palmatius verò tacuit. Ait illi rursum Alexander; Loquere fiducialiter, nè timeas. Respondit Palmatius, dicens; Si datis licentiam, loquimur veritatem. Dicit ei Alexander; Excepta deorum iniuria, loquere. Respondens Palmatius; Si benè adueras, inquit, non dii dicendi sunt, sed factura hominum mortalium? Siquidem discernat mansuetudo vestra vtrum debeant coli, qui fabricantur ab hominibus? Quales enim dii sunt, vos iudicate. Sed precor ego claritatem tuam, vt dicas deo tuo, vt loquatur, & cum eum interrogauero, respondeat mihi; quod dum factum fuerit, non deferò deos quos dicis. Dicit ei Alexander; Tu qui à cunabulis eos adorasti, quomodo nunc eos relinquis? Respondit Palmatius; Hoc feci infelix quasi ignarus, nunc verè cognoui veritatem; Hinc deprecor Dominum Iesum Christum, vt mihi ignoscatur, quia ignorans peccaui. His auditis subridens Alexander, tradidit eum cuidam senatori Simplicio nomine, eius ei curam demandans, ac monens, vt dulci sermone eum reuocaret ad culturam deorum; talem enim virum, inquires; Respublica nostra necessarium habet.

Cap. 4.

Palmatius vincitur ad tribunal Alexandri.

Tim. 1. Traditur Simplicio Senatori custodiendus.

Cap. 5.

Simplicius igitur Palmatium humaniter recepit, ac vestibus preciosis nobiliter indutum duxit in domum suam, præcipiens vxori & maioribus familie suæ, vt omnè domum Palmatius in sua potestate haberet. Tunc ille ieiunijs, orationibus ac vigilijs insistens, non cessabat cum lachrymis Deum patrem omnipotentem & Dominum Iesum Christum filium eius profiteri, pœnitentiam agendo de errore suo. His temporibus quidam Felix nomine venit ad eum, cuius vxor clinica, iam annis quatuor ea tenebatur infirmitate, qui procidens ad pedes eius, ait; Confessor Domini nostri Iesu Christi, deprecare quæso pro ancilla tua Blanda, vxore mea, vt eleuetur de lecto doloris, ac sospitati restituatur pristina; diu enim est ex quo, paralyti resoluta membra fatigentur, & nostra iam facultas defecit. Ego enim & eadem sacrum baptismum suscipimus. Huius precibus permotus Palmatius, præsentem vxorem Simplicij ac omnia familia multisque alijs, cecidit in terram, fuisque lachrymis orare cœpit cum Felice, dicens; Domine Deus, qui illuminasti seruum tuum, & donasti mihi lumen æternū, salua ancillam tuam Blandam, ac erige eam à lecto doloris, vt cognoscant omnes quia tu es Deus creator omnium rerum. Eadem autem hora, venit Blanda pedibus suis currens, ac domum Simplicij Senatoris intrans, baptismum humiliter exorat, dicens; Baptiza me pater in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui tenuit manum me-

Vacat operibus iustitie vir sanctus.

Precibus curat paralyticam.

am & lenauit me. Tunc Felix cœpit vrgeri Palmatium vt baptizaretur.

Cap. 6.

S. Calixtus
baptizat
domum Fe-
licis & Sim-
plicij.
Matth. 13.

Ad eius ergò instantiam acciuit Calixtum Episcopum Palmatius, qui veniens baptizauit Felicem cum vxore sua Blanda. Hoc viso miraculo, Simplicius Senator prouoluitur ad pedes Calixti Episcopi, eidem humiliter supplicans, vt & ipsum baptizet cum omni domo sua. Tunc Episcopus fiducialiter dixit; Congreget Dominus triticum in horreum suum? & catechismo instructam baptizauit domum eius, animas scilicet promiscui sexûs circiter sexaginta octo. Tunc beatus Calepodius presbyter, in medium sanctorum conuolans, cum gaudio exclamauit, dicēs; Gloria tibi Domine Iesu Christe, qui dignatus es de tenebris ad lucem perducere facturam tuam ac de errore eripere; fac cum seruis tuis secundum magnam misericordiã tuam. Audiens verò Alexander quia multitudo hominum baptismum percepisset à beato Calixto Episcopo, misit exercitum militum, ac tenuit omnes qui baptizati fuerant; præcepitque eos capitalem subire sententiam, & per diuersas portas vrbis Romæ, capita eorum suspendi ad exemplum Christianorum. Tenuit autem & beatum Calepodium, quem fecit occidi gladio; & corpus eius per ciuitatem trahi, sub diem Calendarum Maij; & tandem in Tyberim proijci ante insulam Lycaoniam. Sub hac persecutione fugit beatus Calixtus cum decem clericis suis, latitans in domo cuiusdam Pontiani. Qui noctu conueniens piscatores, rogauit eos, vt quærerent corpus beati Calepodij. Quo inuento, tradiderunt illud Calixto Episcopo. Acceptum verò cum gaudio Episcopus, linteaminibus inuoluit, aromatibus condijt, ac honorificè cum hymnis & laudibus sepeliuit in cœmeterio eiusdem, septimo Idus Maij.

Cap. 7.

Cruciatur
fame Calix-
tus Episco-
pus, & susti-
bus caditur.

Ab eodem die cœpit Alexander studiosè inquirere ubi lateret Calixtus Episcopus, quem cum intellexisset manere trans Tyberim in adibus Pontiani, iuxta urbem Rauennatium, misso occultè milite, præcipiens vt in eodem loco fame cruciaretur. Qui ibidem detentus per quinque dies nihil alimonie accepit, sed ieiunijs & orationibus vacas, pane depascabatur verbi Dei, ac indiēs magis confortabatur. Quod audiens Alexander, iussit eum quotidie fustibus cædi, demadans vt si quis ad eum, ubi custodiae mancipatus erat, accederet, interficeretur. Qui cum longo diuerum spatio ex squalore carceris esset maceratus, apparuit ei noctu per visionem beatus Calepodius, dicens; Firmus ac constans esto pater, quia corona tua iam perfecta est, vt accipias mercedem pro me. Beatus autem Calixtus insistens orationi, non cessabat Dominum deprecari. Erat ibidem quidam miles nomine Priuatus, qui viceribus ac doloribus plenus, die noctuque grauissimè cruciabatur, hic ad pedes Episcopi prouolutus, rogabat auxilium sibi impendi, dicens; Salua me pater ab vlcibus meis, quia credo Dominum Iesum Christum, Deum viuum & verum esse, qui Blandam ab infirmitate liberauit, & me saluare potest, quia iam diu consumor in afflictione ardoris mei. Respondit beatus Calixtus Episcopus; Si credideris ex toto corde, & baptizatus fueris in nomine sanctæ Trinitatis, mundaberis. Respondit Priuatus; Ego credo quia me saluabit in baptismo Dominus Iesus Christus, per manum tuam, & omnia vulnera morbosque quibus teneor mundabit. Qui virtute Dei per baptismum mundatus, alta voce magnificabat Dominum, dicēs; Deus verus est & sanctus, Dominus Iesus Christus, quem prædicat Calixtus Episcopus. Omnia verò idola vana ac muta consumuntur, Deus autem æternus Dominus Iesus Christus est.

Curat agrum
per bap-
tismum Epi-
scopus.

Cap. 8.
Præcipita-
rit, & sub-
mergitur S.
Calixtus.

Item Aste-
rius presby-
ter.

His auditis Alexander, iracundia plenus, misit apparitores, qui Priuatum militem plumbatis caderent, donè deficeret. Calixtum verò Episcopum iussit per fenestram domus præcipitari, & ligato ad collum eius saxo in puteum demergi, & super eum rudera cumulari. Effluxis verò septendecim diebus, quidam ex presbyteris eius nomine Asterius, cum clero noctu veniens, leuauit corpus beati Episcopi, ac sepeliuit in cœmeterio Calepodij via Aurelia pridie Idus Octobris. Post dies verò sex tenuit Alexander Asterium presbyterum, quem præcepit per potrem præcipitari. Cuius corpus inuentum est in Hostia, & à quibusdam Christianis sepultum in eadem ciuitate Hostiensis quartodecimo Calendarum Nouembris; in pace regnante Domino nostro Iesu Christo, qui viuit & regnat Deus per omnia secula seculorum,

Amen.

VITA

DE S. FORTVNATO TVDERTINO EPISCOPO.
 VITA S. FORTVNATI TVDERTINI EPISCO-
 PI, PER D. GREGORIVM PAPAM SCRIPTA.

825

Lib. I. Dialog. Cap. 10.

VENERABILIS quidam vir in Tuscia partibus fuit, Fortunatus nomine, Tudertinae antistes ecclesiae: qui in effugandis spiritibus immensa virtutis gratia pollebat, ita ut nonnunquam ab obsessis corporibus legiones demonum pelleret, & continuo orationis studio interus, obiectas contra se eorum multitudines superaret. Huius viri familiarissimus fuit Iulianus, nostrae ecclesiae defensor, qui ante longum tempus in hac vrbe defunctus est. Cuius ego quoque hoc didici relatione, quod narro: quia saepe gestis illius vsu familiaritatis intererat, eiusque post memoriam ad instructionem nostram, quasi faui dulcedinem in ore retinebat.

Octobris 14
 Vita S. Fortu-
 nati vir-
 tus aduer-
 sus daemo-
 nes.

Matrona quaedam nobilis in vicinis partibus Tusciae nurum habebat: quae intra breue tempus, quo filium eius acceperat, cum eadem socru sua ad dedicationem oratorij beati Sebastiani martyris fuerat inuitata. Nocte vero eadem, qua subsequente die ad dedicationem praedicti oratorij fuerat processura, voluptate carnis deuicta, a viro suo sese abstinere non potuit. Cumque mane facto conscientiam deterreret perpetrata carnis delectatio, processionem vero imperaret verecundia: plus erubescens vultum hominum, quam Dei iudicium metuens, cum socru sua ad dedicationem oratorij processit. Mox vero, ut reliqui beati Sebastiani martyris oratorij ingressi sunt, eandem praedictam matronam malignus spiritus arripuit, & coram omni populo vexare coepit. Eiusdem vero oratorij presbyter, dum eam vehementissimè vexari conspiceret, ex altari protinus sindonem tulit, eamque operuit: sed & hunc similiter repente diabolus inuasit. Et quia ultra vires voluit quicquam praesumere, compulsus est & ipse cognoscere in sua vexatione, quid esset. Hi vero, qui aderant, puellam in manibus ex oratorio sublatam, ad domum propriam reportauerunt. Cumque hanc antiquus hostis vexatione continua vehementer attereret, propinqui sui eam carnaliter amantes, & amando persequentes, ad obtinendum salutis remedium maleficis tradiderunt, ut eius animam funditus extinguerent, cuius carni magicis artibus ad tempus prodesse conarentur. Ducta est itaque ad fluuium, atque in aquam mersa: ibique diutius incantationibus agere malefici moliebantur, ut is, qui eam inuaserat, diabolus exiret. Sed miro omnipotentis Dei iudicio, dum arte peruersa vnus ab ea repellitur, in eam subito legio intrauit. Coepit ex hoc illa tot moribus agitari, tot vocibus clamoribusque perstrepere, quot spiritibus tenebatur. Tunc inito consilio, parentes eius suae perfidiae culpam fatentes, hanc ad venerabilem virum Fortunatum Episcopum deduxerunt, eique reliquerunt. Qua ille suscepta, multis se diebus ac noctibus in orationem dedit, tantoque annisu precibus incubuit, quanto & in vno corpore contra se assistere legionis aciem inuenit. Quam post non multos dies ita sanam atque incolumem reddidit, ac si in eius proprium diabolus nunquam habuisset.

En vt punit
 Deus irre-
 uerentiam
 loco sacro
 exhibitam,

Legionem
 demoni &
 formam ex-
 pellit S. For-
 tunatus.

Alio quoque tempore idem vir, omnipotentis Dei famulus, ex obfesso quodam homine immundum spiritum excussit. Qui malignus spiritus cum vesperascente iam die secretam ab omnibus horam cerneret, peregrinum quempiam esse simulans, circumire coepit ciuitatis plateas, & clamare, O virum sanctum Fortunatum Episcopum: ecce quid fecit: peregrinum hominem de hospitio suo expulit. Quae ubi requiescere debeam, & in ciuitate eius non inuenio. Tunc quidam in hospitio cum vxore sua & paruulo filio ad prunas sedebat: qui vocem eius audiens, & quid Episcopus ei fecerit, requirens, hunc inuitauit hospitio: sedere secum iuxta prunas fecit. Cumque vicissim aliqua confabularentur, paruulum eius filium idem malignus spiritus intrauit, atque in easdem prunas proiecit, ibique mox eius animam excussit. Qui orbatu miser, vel quem ipse suscepit, vel quem Episcopus expulit, agnouit.

Vide da-
 monis ma-
 litiam.

Petrus: Quidnam hoc esse dicimus, ut occidendi ausum in eius hospitio antiquus hostis acciperet, qui hunc peregrinum aestimans, ad se hospitalitatis gratia vocasset? Gregorius: Multa, Petre, videntur bona, sed non sunt: quia bono animo non sunt. Vnde & in Euangelio veritas dicit: Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum

Matth. 6.
 um

um tenebrosum erit. Quia cum peruersa est intentio, quae praecedat, prauum est omne opus, quod sequitur, quamuis esse rectum videatur. Ego nanque hunc virum, qui dum quasi hospitalitatem exhiberet, orbatum est: non pietatis opere delectatum aestimo, sed Episcopi derogatione: nam poena subsequens innotuit, quia praecedens illa susceptio, sine culpa non fuit. Sunt nanque nonnulli, qui idcirco bona facere student, ut gratiam alienae operationis obnubilent. Nec pascuntur bono, quod faciunt: sed laude boni, qua ceteros premunt. Qua de re existimo hunc virum, qui malignum spiritum in hospitalitatem suscepit, ostentationem boni potius intendisse, quam operam, ut meliora, quam Episcopus, fecisse videretur, quatenus ipse suscipere eum, quem vir Domini Fortunatus expulisset.

Petrus: Ita est, ut dicis: nam finis operis probat, quod munda intentio operationis non fuerit.

Gregorius: Alio quoque tempore, dum oculorum quidam lumen amisisset, ad hunc deductus, intercessionis eius opem petijt, & impetrauit. Nam cum vir Dei oratione facta, oculis eius signum Crucis imprimeret, ab eo protinus, luce reddita, nox caecitatis abscessit. Praeterea equus cuiusdam militis in rabiem fuerat versus, ita ut a multis teneri vix potuisset: sed quoscunque potuit, inuaderet, & eorum membra moribus dilaniaret. Tunc utcumque a multis ligatus, ad virum Dei deductus est. Qui mox eius capiti extensa manu signum Crucis edidit, cunctam eius rabiem in mansuetudinem mutauit: ita ut postea mitior existeret, quam ante illam insaniam fuisset. Tunc idem miles equum suum, quem celerrime ex miraculi imperio a sua vesania vidit immutatum, eidem sancto viro decreuit offerendum. Quem cum suscipere ille renueret, ipse vero in precibus, ne despiceretur eius oblatio, perseveraret: sanctus vir mediam duarum partium viam tenens, & petitionem militis audiuit, & munus recipere pro hac exhibita virtute recusauit. prius nanque dignum precium praebuit, & postea equum, quem sibi offerebat, accepit. Quia enim si non suscipere, eum contristari conspexerat: charitate cogente emit, quod necessarium non habebat.

Neque hoc silere de huius viri virtutibus debeo, quod ante dies ferè duodecim audiui. Quidam nanque ad me deductus est senex pauper, atque ut mihi senum collocutio esse semper amabilis solet, studiosè hunc, vnde esset, inquisiui. Qui se esse de Tudertina ciuitate respondit: cui inquam, Quae te pater, num Fortunatum Episcopum nosti? Qui ait: Noui, & bene noui. Tunc ipse subiunxit: Dic ergo, si qua illius miracula nosti, & desideranti mihi, qualis vir fuerit, innotesce. Qui ait: Homo ille ab istis hominibus longè fuit, quos videmus modo. Nam quicquid ab omnipotenti Deo petijt, ita dum peteret, impetrauit. Cuius hoc vnum narro miraculum, quod ad praesens animo occurrit. Quadam nanque die Gotthi iuxta Tudertinam, ciuitatem venerunt, qui ad partes Rauennae properabant, & duos paruulos puerulos de possessione abstulerant, quae possessio praefatae Tudertinae ciuitati subiacebat. Hoc cum viro sanctissimo Fortunato nunciatum fuisset, protinus misit, atque eosdem Gotthos ad se vocari fecit. Quos blando sermone alloquens, eorum prius studuit asperitatem placare: ac post intulit, dicens: Quale vultis, precium dabo, & puerulos, quos abstulistis, reddite, mihi que hoc gratiae vestrae munus praebete. Tunc is, qui prior eorum esse videbatur, respondit, dicens: Quicquid aliud praecipis, facere parati sumus: nam istos paruulos nullatenus reddemus. Cui venerandus vir blandè minatus, dixit: Contristas me, & non audis patrem tuum: noli me contristare: nam non expedit tibi. Sed idè Gotthus in cordis sui feritate permanens, negando discessit. Die vero altera digressurus, rursus ad Episcopum venit: quem iisdem verbis pro praedictis puerulis iterum Episcopus rogauit. Cumq; ad reddendum nullo modo consentire voluisset, contristatus Episcopus, dixit: Scio quia tibi non expedit, quod me contristato discedis. Quae Gotthus verba despiciens, ad hospitium reuersus, eosdem pueros, de quibus agebatur, equis superimpositos cum suis hominibus praemisit. Ipse vero statim ascendens equum, subsecutus est. Cumq; in eadem ciuitate ante beati Petri Apostoli ecclesiam venisset, equi eius pes lapsus est: qui cum eo corruit, & eius coxa mox fracta est, ita ut in duabus partibus os esset diuisum: leuatusque in manibus, reductus est ad hospitium. Qui festinus misit, & pueros quos praemiserat, reduxit, & viro venerabili Fortunato madauit, dicens: Rogo te, pater, mitte ad me diaconum tuum. Cuius diaconus dum ad iacentem venisset, pueros, quos redditurum se Episcopo omnino negauerat, ad medium deduxit, eosque diacono illius reddidit, dicens: Vade, & dic domino meo Episcopo: Quia maledixisti mi-

Nota quam
malum sit
derogare
Episcopis.

Caecum vir
sanctus illu-
minat.

Signo Cru-
cis sanat
equum.

Nota hic
miram Pon-
tificis Gre-
gorij humi-
litem.

Eccè poenā
sancti Epi-
scopi preces
cōremnen-
tis.

sti mihi, ecce percussus sum: sed pueros, quos quaesisti, recipe, & pro me, rogo, intercede. Susceptis itaque puerulis, diaconus ad Episcopum reduxit: cui benedictam aquam venerabilis Fortunatus dedit, dicens: Vade citius, & eam super iacentis corpus projice. Perrexit itaque diaconus, atque ad Gotthum introgressus, benedictam aquam super membra illius adspersit. Res mira, & vehementer stupenda: mox ut aqua benedicta Gotthi coxam contigit, ita omnis fractura solidata est, & saluti pristina coxa restituta, ut hora eadem de lecto surgeret: & ascenso equo, ita coepit iter agere, ac si nullam unquam lationem corporis pertulisset. Factumque est, ut qui sancto viro Fortunato pueros cum precio reddere obedientia subiectus noluit, eos sine precio, poena subactus, donauerit. His igitur expletis, studebat adhuc senex de eo & alia narrare. Sed quia nonnulli aderant, ad quos exhortandos occupabar, iamque diei tradior hora incubuerat, venerabilis Fortunati facta mihi audire non licuit: quae audire, si liceat, semper volo.

Nota hic admiranda vim aquae benedictae.

Sed die alia idem senex rem de illo magis mirabilem narrauit, dicens: In eadem Tuderina vrbe Marcellinus quidam bonae actionis vir, cum duabus sororibus suis habitabat: qui eueniens molestia corporis, ipso sacratissimo vespascente iam sabbato Paschali defunctus est. Cuius corpus cum longius esset efferendum, die eodem sepeliri non potuit. Cumque mora esset temporis ad explendum debitum sepultura, sorores eius morte eius afflictæ, occurrerunt flentes ad venerabilem virum Fortunatum, eique magnis vocibus clamare coeperunt: Scimus quia Apostolorum vitam renes, leprosos mundas, caecos illuminas. Veni, & resuscita mortuum nostrum. Qui mox ut cognouit earum fratrem defunctum, flere & ipse etiam de morte eius coepit, eisque respondit, dicens: Recedite, & hæc dicere nolite: quia iussio omnipotentis Dei est, cui contraire nullus hominum potest. Illis itaque discedentibus, tristis ex morte eius mansit Episcopus. Subsequente autem die Dominico, ante exurgentis lucis crepusculum, vocatis duobus diaconibus suis, perrexit ad domum defuncti, accedensque ad locum, ubi corpus iacebat exanime, ibi se in orationem dedit. Expleta autem prece, surrexit, & iuxta corpus defuncti sedit: non autem grandi voce defunctum vocauit, dicens: Frater Marcelle. Ille autem acsi leniter dormiens, ad vicinam vocem quantum modicam fuisset excitatus, statim oculos aperuit, atque ad Episcopum respiciens, dixit: O quid fecisti? Cui Episcopus respondit, dicens: Quid feci? At ille ait: Duo hesterno die venerunt, qui me eiicientes ex corpore, in bonum locum duxerunt. Hodie autem vnus missus est, qui dixit: Reducite eum, quia Fortunatus Episcopus in domum eius venit. Quibus verbis expletis, mox ex infirmitate conualuit, & in hac vita diutius mansit. Nec tamen credendum est, quia locum, quem acceperat, perdidit: quia dubium non est, quod intercessoris sui precibus potuit post mortem melius viuere, qui & ante mortem studuit omnipotenti Deo placere.

Deflect mortem Marcellini.

Excitat defunctum Marcellinum.

VITA S. BURCHARDI EPISCOPI HERBIPOLENSIS, UT IN ANTIQVO MS. EXEMPLARI HABETUR, quod præ vetustate aliquot locis legi vix potuit. *Author est, tanetsi Co-dex nomen non habet, Egiluardus monachus cœnobij S. Burchardi prope Herbipolm, teste Tritthemio Abbate Spanhemensi, libro de viris illustribus sui Ordinis.*

PROLOGVS IN LIBRVM PRIMVM.

Saluatoris mundi gratia, qui quos prædestinat, vocat, & quos vocat, Rom. 8. iustificat, verbo sui Euangelij, quod in toto orbe prædicandum promiserat, tandem in insularum numero, quæ per incredulitatis errorem diu fuerant longè à salute, per industriam sui fidelis dispensatoris Gregorij, etiam Angliam fructiferam terram, seminis Domini capaciorem factam, per vniuersæ Christianæ religionis augmenta, suis doctoribus cooperante spiritu sancto, sibi fecit esse propinquam.

Matth. 24.

S. Gregorius Papa Anglos conuertit.

Multum inde replicare non indigemus, ut potest quod in gestis Anglorum abundantissime digestum non ignoramus. Non tamen ociose prætereundum, immò pro Christi amore toto cordis acumine speculandum, qualiter à solis ortu usque ad occasum fulgur Euangelici iubaris parens, insulas occiduas illustrauerit, ut radiorum suorum splendoribus

etiam

etiam nostrarū partium caligines, solem iustitiæ notificando, fugauerit, dum Scotia quondam bruta, nunc in Christo prudentissima, nobis lumen nostrum primitium destinavit Kilianum, Burgundis Columbanum, Alamannis Gallum: Anglia verò vniuersa Germaniæ magnum Bonifacium, & orientali Franciæ primum, satisque idoneum pastorem, & quod verissimè creditur, adhuc incultæ nimis Ecclesiæ valdè necessarium * speculum Burchardum. Quibus spiritualis militiæ ducibus eximijs, cuique sui magisterij sequax adhererat in Deo fortis exercitus: quorum singula quia nō vacat inuenire vocabula, libeat eorum exemplis potiùs studere pœnitentiæ, quàm nominibus. His itaque pro stamine telæ propositæ prætextis, Christo iuuante, iam tempus exigit utcunquē subtegmen consequenter innectendum innodare, ad renouandam scilicet æternam memoriam primi nostri Mandritæ prænominati, sapiusque nominandi Burchardi præfulis.

LIBER PRIMVS.

De religiosis parentibus S. Burchardi, & eius germano fratre
S. Suuithuno. Cap. I.

Octobris 14
iuxta Mar-
tyrologiū:
tametsi hi-
storia habet
2. Februarij
eum decel-
sisse.

Præclarum
S. Burchardi
genus.

Psal. III.

Burchardus
& Suuithu-
nus nascun-
tur.

Historia
breuis S.
Suuithuni.

* Hoc loco
nomen Ec-
clesiæ era-
sum fuit.

SCIENTIA diuersa diuersorum patrum restatur scripta, dum Gregorianæ signum plātationis, Anglorum nouella germinasset, pullulasset, cresceret atque floresceret Ecclesia, semper, vt de eodem dicitur doctore, venerabile meritū eius ibidem accepit incrementum: fructificatē nimirum eiusdem gentis fide per multas temporum successiones omni religionis deuotione, & fertilitate bonorum operū. Florebat intereā eadem in insula vel patria sub rege Christianissimo aromatica quædam Christi boni odoris areola, nobilis vtiq̄ nobilissimi Burchardi parentela: quæ tam rebus, quàm genere clara, diuini timoris insignibus notabatur ab omnibus præclara: seseque præcipuè per id, non tantum conuicaneis & contribulibus, sed & vniuerso regno præbuit famosissimam, quod in bonis actibus nulli generationi terræ illius, se patiebatur esse secundam. Quæ de re non incongruè Dauidicum illud elogium diuinitus ibi implebatur: Potens in terra erit semen eius: generatio rectorum benedicetur. Ditauit quippè eos benedictio diuina prole gemina nimis eximia, quæ patris simul ac matris, immò totius generationis illius vtiq̄ præclara excelleret merita, Burchardo videlicet atque Suuithuno, vtroque cælitus sibi destinata vel prouisa cathedræ postea pontifice futuro. O quam benedictus fructus ventris matris illius, qui medicinam æternæ salutis sufficienter ministravit duabus seorsum nationibus, Angliæ per indigenam suum Suuithunum, Orientali nihilominus Franciæ per aduenam Burchardum. Porrò antequàm de eiusdem patroni nostri conuersatione narrationi, cuius iam fundamenta iecimus, structuram præmeditatam superponamus, pauca quæ de germano eius comperimus, æquè sanctissimo Episcopo, silentiò penitus non prætermittamus. Ex Angliā nati fratres Gutuuin & Adelmar, alijque quamplures inde huc aduenientes, aiunt, B. Suuithuni vitam miraculis plenam, in ecclesijs illius terræ circunquaquē scriptam reperiri, quæ tot tantisq̄ virtutum doctrinæque splenderit miraculis, vt etiam ipsa non impotens sit testimonium commendare germanæ sanctitatis. Legitur, inquit, apud nos idem Dei famulus à primæua ætate cunctis Dei charismatibus, vnâ cum literarum disciplinis apprime imbutus, vniuersis: insuper cælibis vitæ munditijs præcipuè candidatus. Et quanuis nullius se pateretur expertem videri virtutis, misericordiæ tamen visceribus maximè notabatur insignis. Omnibus quidem necessitatem patientibus statim pro posse factus est omnibus proximus. Sed nē multis immoremur, vndè pauca promissimus, quiq̄ ad alia, iuxta propositum, potiùs festinamus, qualiter idem Dei electus, tam in practica, quàm in theoretica cōuersatione perfectus, per gradus Ecclesiasticos ad Episcopatus honorem canonicè sit prouectus in ciuitate, quæ dicitur * & qualiter eandem Ecclesiā doctrinis & exemplis illustrauerit, vtq̄ de huius mundi translatus angustijs, villicationis suæ mercedem fidelis dispensator & prudens cōsecutus, in gaudium Domini sui intrauerit: hæc, inquam, omnia qui plenius nôsse cupit, apud Ecclesiam illam, quam rexit, indagare valebit. Tradunt etiam nonnulli, hoc germa-

nos

nos fratres Burchardum & Suuithunum, magni Bonifacij Episcopi non solum conterraneos, sed etiam carne confanguineos fuisse.

Vt à primis ætatis inityjs se gesserit S. Burchardus, & postea peregrinationem suscepit. Cap. 2.

Venerabilis autem Burchardus tam præclaram, tamque præcellam suæ prospiciæ genealogiam haudquaquam passus est morum suorum nebulis obfuscarî: sed potius ab ipsis primæuæ ætatis annis, probitatis luce iam splendescere incipiēs, quid, illum præueniens misericordia Dei, in posterum in eo operatura esset, omnigenis conatibus repræsentare videbatur. Traditus enim cū fuisset à religiosis parentibus, vt facillè creditur, literis imbuendus, vix cum quisquā, vel nunquam reperit puerilibus addictū leuitatibus: sed aut studijs liberalibus intendentem, aut ecclesiarum limina terentem, seu quibuslibet alijs bonæ indolis indicijs immorantem. Creuit etiam in eo cum corporis incremento misericordia, vt de seipso B. Iob testatur: & vt ita dicam, in eleganti carnis materia, paulatim virtutum composito formabatur. Quid multa? Sic ieiunijs & eleemosynis, vigilijs & orationibus non minùs spirituales nequitias, quàm carnis illecebras compressit, donèc dudum per spiritum sanctū plantata, tanta in illo morū adoleuit honestas, vt iam illud vndique perfectū & ornatum Dei templum nil intrā se caducum haberi sustineret. Hinc deliberationem, quam Christo inspirante cōceperat, spiritualium virorum consilio roborabat, & contra malè blandientis mundi lenocinia obfirmata animi sententia, tum diuitijs & voluptatibus, tum sibi ipsi propriæque voluntati renunciauit, nudusque nudam complexus crucem, eam post Christum quotidie baiulauit. Considerans autem in hac ipsa vitæ perfectione nonnulla tentamentorū scādala sibi opponi, putà opes & delicias patriæ, generis claritatem, affectus amicorum, spretorum obiecta prædiorum, aliasque mundi fumantis nebulas, aciem veræ theoriæ obnubilantes: quid de ipso fieri vellet omnipotens Deus, sibi reuelari aut inspirari continuis precibus ambiebat. Tandemque spiritu consilij & fortitudinis roboratus, perpetuæ peregrinationis studium modis omnibus amplecti deliberauit. Denique naturali solo pro terra viuentium relicto, nè quandoque illud pericula inferni inuenirēt, periculosos allicientis salu fluctus transfretauit, & Gallia Comata limitem attingens, in quodam satīs humili loco, verè non habens hîc manentem ciuitatem, sed futurā inquirens, aliquandiu sub habitu peregrini delituit.

Adhibetur literis puer Burchardus

Iob 31.

Omnia relinquunt propter Christum.

Dat se voluntaria peregrinationi.

De magno Bonifacio Moguntino Archiepiscopo. Cap. 3.

Rutilabat his temporibus stella verè caelesti fulgore, à multis, quæ tunc temporis videbantur, stellis differens, Vuinfridus indigena nihilo minùs Angliæ, qui dudum patria & parentibus, immò cunctis transitorijs pro Christo derelictis, ac per hoc sancti spiritus præ participibus suis vnctus oleo, semina verbi Dei, ab Apostolica sede sibi tradita, iam Euangelicæ summoperè insudans agricultura, per vastissima regnorum Germaniæ deserta spargebat. Hic Domini electus, & inter suos primò per omnia laudatissimus, quemadmodum literis Anglorum apud Ecclesiam Romanam commendatus, eiusdemque cunctarum matris Ecclesiarum contrubernio sit iunctus, adèò vt bonis ex factis suis, mutato nomine, per Gregorium Papam Bonifacius appellatus, & pontifex sit consecratus, atque Legatus Apostolicus in partes Germanicas destinatus, plurimum Christo populum acquisierit, Regum ac principū adeptus beneuolentiam, nobilis Moguntia metropolitana suscepit cathedram, ipsamque postea Archiepiscopatus pallio sublimauerit, generaliaque concilia cisalpinis in Ecclesijs congregauerit, ibique multa corrigenda correxit, sed & multiplicem prorsus quæstum Domino suo de accepto talento longo tempore villicationis suæ lucratus sit: Hæc inquam, multaque alia Deo digna, scituque necessaria, in plurimis, quæ eleganter de eo scripta reperiuntur, diligenter inuestigare quisque potest. Cooperabatur utique in his omnibus huic fidei seruo suo, fatisque prudenti dispensatori clemens ille paterfamiliās & Dominus, in cuius manu cunctarum gentium stat salus, in cuius prædestinatione miserendi eorum singulis suum disponitur tempus. De quo verissimam legimus prophetiam: immò iam non prophetiam, sed euidenter cernimus historiam: Descendet sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram, & cætera vsque ad eum locum, Et adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes seruient ei. Quonam modo

S. Bonifaci prædicat Germanis Christum.

In manu Dei cunctarum stat genus salus. Psal. 71.

Enim verbi seminatores, licet infatigabiliter diu sterilibus gentium cordibus nunc seminando, nunc plantando, nunc rigando insistentes, per semetipsos incrementum aliquod extorqueret, nisi pluuia illius in virgine quondam vellus descendens stillicidia, terras huiusmodi caelitus irrigando, fructificarent? Nam, teste Gregorio, nisi intus sit, qui doceat, sermo doctoris in vanum exterius laborat: & econtrario nulla in discendo mora est, vbi spiritus sanctus doctor adest. Ad haec promissa ortus iustitiae, pacisque nunquam posset abundantia stabiliri, nisi per ipsum, ipso mediante, qui solus est iustitia & pax omni credenti. Hac etiam arte suos semper nuncios Christi misericordia praenit, sic à mari vsq; ad mare, & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum, filio suo eidem verè pacifico dominatum pater aeternus instituit ac dilatauit, & ab aeterno vsque in aeternum confirmauit. His per excessum, quanuis necessario, insertis, denuò ad beati Burchardi, à quo digressi paululum sumus, conuersationem describendam stylum retrahamus.

Vt ad S. Bonifacium beatus Burchardus peruenerit. Cap. 4.

Igitur athleta Christi Burchardus, pubertatis floridæ tyrocinio iam fortiter contra potestates aereas, & aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contraq; spirituales nequitias per mortificationem membrorum, quæ sunt super terram, transcurso, in huiusmodi profectibus nequaquam more quorundam sibimet
1. Cor. 15. placentium, in se, sed in Domino gloriabatur, dicens cum Apostolo, Gratia Dei sum id, quod sum. itemque: Non ego, sed gratia Dei mecum. Ecclesiasticis insuper gradibus canonicè promotus, etiam ascensiones alias in corde suo disposuit, id est, vt de virtute in virtutem, de bonis ad meliora semper prouehi posset, continua mentis reuolutione meditari coepit. Ad hæc liberalium scientiam artium, compositionem morum, sermonum facundiam, corporis elegantiam, cæteraque sancti spiritus charismata perpendens non sine causa percepisse, quoniam modo potissimè talentum sibi creditum duplicaret, horis omnibus non cessauit sollicitè tractare, sciens dictum à
Psal. 83. Domino: Cui plus committitur, plus exigitur ab eo. Interea peruenit ad eum, cunctas Europæ partes iam peruagata, fama illius, cuius nupè mentionem fecimus, Archimandritæ Bonifacij, moxque Christi bono repletus odore, & quia cum sancto sanctus, & cum electo electus esse possit, confusus, tanti viri praesentiam, tanti doctoris audientiam sitire, & ad tantæ sanctitatis atque dignitatis conuersationem non desistit ardentè anhelare. Accidit autem diuina, quæ disponit omnia suauiter, prouidente sapientia, dum in agro Dominico vir idem Bonifacius, per omnia Apostolicus, totis desudaret viribus, seges etiam verbi Dei multam iam in messem crederet, praecauens venerandus heros, nè paucitas operariorum seruens opus impediret, vt quamplures cooperatores à sua patria, quos idoneos nouerat, legatis atque literis ad excollendum nouale Dominicum, quod nouare iam coeperat, accerseret. Inter quos inclytus, & omni religionis testimonio nominatissimus presbyter Burchardus, ad nuptias agni vocatus, geminæ charitatis bis tincto cocco precipue rutilabat indurus. Hoc modo semper corda probans arbiter internus, desiderium pauperum suorum exaudiuit, sic voluntatem timentium se perfecit, dum corporalem praesentiam, quam spiritualiter in alterutrum vterque sacerdos ob suum perpetuum seruitium, multorumque populorum salutem, nuncijs vicarijs moliebatur, ipse mediante charitate colligabat.

Vt acceperit eum S. Bonifacius, praedixeritque fore eum Herbipolensem Episcopum. Cap. 5.

Nec mora, dum talia foris operabatur sancti spiritus gratia, in primo tantorum virorum conuentu praesentiam suam propalare nõ dedignabatur per solita charismata. Nam mox post salutationem humilimam & oscula sancta, summus Christi pontifex Bonifacius, prophetiae spiritu repletus, huiusmodi prorupit in oracula: Gaudeamus inquit, fratres in Domino, qui benignitatis suæ manum porrigere dignatur labori nostro, fraterna nos consolatione frequentas, & rudibus Ecclesiae filijs novos semper eruditores ab insulis & à finibus terra procurans. Gratias agamus ingenti eius prouisioni, qui societatem nostram ampliauit iam contubernio tanti viri. Isti proculdubio custodiendum debet oruile Dominicum, beati Kiliani sociorumque eius instatia collectum, doctrinis & exemplis instructum, ac martyrio consecratum. Seruus autem Christi Burchardus, humilitatis oculum in seipsum

S. Bonifacius multos ex Anglia euocauit verbi Dei praedicatores.

Summ^o pontifex, id est, Archiepiscopus.

Prophetia S. Bonifacii de S. Burchardo.

seipsum retorquens, licet nil minus se suspicaretur auditurum, utpote qui modis omnibus subesse venerat, non praesse: tamen humilitatem sine obedientia sterilem vel nullam esse perpendens, tandem post silentium stupore conceptum, in huiusmodi fertur responsum prorupisse: Credo, pater venerande, credo, quae tua proposuit auctoritas, ociose te nequaquam protulisse: me quoque si intus nosceres, scio nullatenus profecuturum fuisse. Ego vero si ad id, quod loqueris, etiam me idoneum non esse veraciter profiteor, tamen quodcumque per tuam sanctitatem mihi imponitur, oneri non obliuor. Deus enim si per te mihi misericorditer onus imponit, confido quia clementer leuabit. Adsum quippe per omnia tuo parere promptus imperio: & quia hoc pro nomine Saluatoris ago, per id me saluari cum eius gratia non ambigo.

Modestia & obedientia S. Burchardi.

Vt communicato cum sanctis viris consilio, Bonifacius Burchardum Romam adduxerit. Cap. 6.

EX hoc tempore nobilissimo sanctorum virorum collegio sub magisterio summi praesulis Bonifacii consociatus Deo dignus presbyter Burchardus, cepit ab exemplis singulorum solitam suae conuersationis sanctitatem veluti quibusdam pigmentis accuratissime condire, & illorum comparatione seipsum totamque transactam vitam despiciere. Indeque factum est, ut pro morum honestate, viraque in omnibus vitae maxime laudabili, in breui omnibus esset amor & honori. Contra vero ille beatus non seipsum commendans, sed in Domino cum humilitate sibi inolita pro bono conscientiae testimonio mediocriter glorians, illam semper Psalmographi ruminare solebat sententiam: Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Iam tunc nouum, immo primum se Christi tyrocinium profitebatur ingressum, in frequentia scilicet tot tamque robustorum militum Christi, quorum etiam vestigijs proponebat adherere, quorum exemplis in monte Domini confidebat altius proculdubio se posse reperere, si tamen ea, quae retro erant, oblitus, ad anteriora perseveranter extenderetur, donec sic tandem apparens conspectui Domini cum iustitia, de manifestata solis electis eius gloria satieretur. Fuerunt tandem sub magisterio praefati doctoris Apostolici Bonifacii quamplures iam ad vnguem sancti viri, Lullus scilicet, ipsius postea in praesulatu successor, Vuillibaldus & Vuinnebaldus germani, Vuigbertus, Sola, Eobanus & Adelharinus atque Vualtherus, caeterique cooperatorum illius in verbo Dei, quorum vocabula, gestorum eius liber continet, monachica sub professione degentes, tamen Ecclesiasticis ministerijs atque praedicationi pariter inseruietes. Quorum, utpote spiritualium per omnia virorum, crebro tractare curabat consilio, qualiter eandem lucernam diuini spiritus tam sufficienter accensam igne, Ecclesiae superponeret candelabro, & quemadmodum ad competentem perduceret effectum, quod de sancti Kiliani martyris populo acquisitionis, superna sibi gratia fuerat reuelatum. Tandem tot templorum spiritus sancti concordatum roboratus oraculis, Pipinum, qui Maior domus dictus, tunc Francorum regnum sub Childerico, solo nomine Rege, dispensabat, supplex adiit, eique super capitulo praesenti, sui cordis secreta reuelauit. Qui clementer more suo pijs votis annuebat: neque haec solum, sed etiam suam ac regiae dignitatis legationem suae literas, ad Sedem Apostolicam Pontificem per eundem praesule destinabat. Assumpto itaque praedicto Burchardo presbytero, niuosa praesul almus Alpium iuga non sine multis transcendit periculis. Demum quoque, diuina cum gubernante prouidentia, saluo comitum & supellectilis suae numero, moenibus praesentatur Romuleis.

Psal. 113.

Philip. 3.

Psal. 16.

Nota ut olim Germaniam monachi conuerterint, nostra aetate apostatae conuerterint.

Matth. 5.

Pipinus iste post Childericum factus est Rex

Vt Pontifex Zacharias eos exceperit, & pijs precibus assensum praebuerit. Cap. 7.

Praerat his temporibus Romanae Ecclesiae Zacharias Pontifex, summus uir Dominici pastor, tam verbis quam exemplis aptissimus, ab Apostolo Petro huic Apostolico Pontificatui nullo modo incongruus. Hic amplo sinu charitatis viros ex Germaniae partibus Romam aduentantes colligere solitus erat, satagens modis omnibus nouellae plantationis in fide Christi gentes elicere ad expeditionem loci, qui sicut antiquitus per secularem potentiam mundi caput extiterat, ita sub Euangelicae gratiae tempore per susceptum Christi imperium, & principis Apostolorum, gentiumque doctoris martyrium ac sepulturam, in primatum vniuersalis Ecclesiae profecerat. Cum autem eidem Apostolico patri Moguntini Archiepraesulis aduentus innotuisset, praemeditari coepit, si quid cum tanto viro dignum Deo

Zacharias Rom. Pont.

Romanae Ecclesiae primatus.

cooperari valeret. Audiērat enim iam dudum sanctitatis eius famam longē lateque vulgatam. Veruntamen cum ad hoc peruentū esset, vt post sibi datos amplexus mutuis fruerentur colloquijs, cœpit Romanus Pontifex percontari, quo rudis adhuc Germanorum fides munimine fulciretur religionis, vtrum ne gentibus sub disciplina proficientibus nona eruditionis, diuini respectus lucerna semper resplendeat in augmentatione populi fidelis. Hinc beatus antistes Bonifacius, cum de his & de omnibus, quæ interrogatus fuerat, veram ac distinctam reddidisset rationem, in extremis factus est hanc sibi maximē fuisse veniendi causam, vti Vuirciburgensē oppidū, diocēsi suæ contiguum, Apostolicæ autoritatis munimento cathedram Episcopalem fortiatur. Retulit etiam venerandus heros causam eiusdem religiosæ intentionis in audientia tam domini Apostolici, quàm vniuersalis, quæ tunc fortē congregata fuit, synodi, scilicet quod quidam sanctissimæ conuersationis vir Scotigena Kilianus, olim ab Apostolica sede Francis Orientalibus prædicator directus, & apud ciuitatem prædictam martyrio cum socijs consummatus, modò multis miraculis ad tumbam suam clarescat, & propter ipsam diuini fauoris indicium, Regi Francorum cunctisq; suis optimatibus placere, vt ad incrementum Ecclesiæ, salutemque tam nobilis prouincia, sedes Episcopalis ibidem fiat. Laudabant omnes Christiani Regis desiderium, magnificabant ad hoc benevolentiam principum, industriam præsulis, profectū Ecclesiæ crescentis. Tunc Bonifaciu diligenter cœpit percontari primò, quænam huic officio persona posset legari, dicens rudibus in fide pelebibus minimē congruere neophytum, secundum præcepta Dôctoris gentium. Dehinc si adhuc de fidelium collationibus vel oblationibus Episcopio sufficerent prædia, quibus pauperum necessitas, Clericorūque sustentaretur inopia: asserens Episcopum familiæ Christi dispensatorem, sibi subiectis non solum spiritualem, sed etiam victum prouisurum esse caritati. Beatus igitur Bonifacius, munificentia charitatis præditus, prædiorū Episcopij sui partem, Romano Pontifici complacitam, Vuirciburgi Episcopio delegauit: vt futurus ibidem Episcopus, sicut consors existeret laboris Dominici, ita etiam fieret temporalis particeps sustentationis, iuxta illud Apostoli: Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legē Christi. His ritē peractis, à Romano Pontifice iterum persona disquiritur, quæ huic officio idonea destinetur. Tum verò admirandæ prudentiæ vir Moguntinus antistes, omni honore dignum presbyterum Burchardū in medium deducens, cœpit illum laudibus prosequi, suumque probabile testimonium illius superaddere probitati: asserens hunc ab occiduis partibus ante annos aliquot in suorum fociorum contubernium aduenisse, & ex hoc nihil vnquam in eo, quod pontificali dignitate videretur indignum, reperisse. Ad hæc Papa glorioſus, corde vultuque iam hilarior effectus, Agamus, inquit, fratres gratias prouidentia Saluatoris nostri: quia, vt verè dicitur, à solis ortu vsque ad occasum laudatur nomen Domini. Ab occasu venisse testatur, per quem diuina pietas veri solis ortū rudibus ministrabit populis. Prosequamur ergo alacriter per nostrū officium, quod diuina credimus ordinatione dispositum: sed antea communi deuotione Christi pulsemus clementiam, quatenus suam nostro ministerio porrigere dignetur dexteram.

1. Tim. 3.

S. Bonifacius quid largitus sit Ecclesiæ Herbipolen.

Galat. 6.

S. Burchardus dignus Episcopatu declaratur.

Psal. 112.

S. Burchardus primus consecratus Herbipolensis Episcopus.

Vt Pontifex Zacharias S. Burchardum primum Ecclesiæ Herbipolensis Episcopum consecravit. Cap. 8.

Post hæc inito consilio coepiscoporum, Cardinalium, totiusque Romani Concilij, cunctorum corda simul & ora fauorabiliter concordantia sibi inuenit, quatenus Vuirciburgensē ciuitas orientalis Francia, cathedra pontificatus insigniretur: necnon & Burchardus, tam excellentis testimonij presbyter, ibidem primus ab ipso summo sacerdote præsul ordinetur & consecratur. Quod mox ipse cum omni deuotione & gaudio spirituali, tota Romana cooperante Ecclesia, festinauit adimplere, riteque peractū Apostolica autoritate, raris quoque tam secularibus, quàm Ecclesiasticis adstipulationibus, canonicè ac iure gentium modis omnibus curauit confirmare. Nam vbi S. Zacharias electum Burchardum, Christi chrismate proprijs manibus perfusum, Christo christū Domini satis superque, mysticis imprecationibus Ecclesiastico more commendauit atque sacravit, priuilegijs eum Romanæ autoritatis sufficienter contra improbitates reprobōrum armavit: monitis paternis, quomodò paternè nouellam Christi vineam excoleret, instruxit: qualiter etiam paruam adhuc & inexercitatam nauiculam inter immensos fluctus seculi gubernet, diligenter consolatione sancti spiritus animauit. Ad extremum literis

teris commendatis, suo nimirum sigillo more Maiorum impressis, ad Principis Pipini patrocinia, cunctorumque fidelium Christi remisit: & quod omnibus his excellit, sanctorum reliquijs ad ædificationem & tutelam nouæ Ecclesiæ copiosè ditauit. Deinde vterque præsul facultatem recedendi rogant à magistro, eiusque pedibus aduoluti, benedictionis Apostolicæ contra omnia tam instantis itineris discrimina, quam vniuersa vtriusque hominis in huius seculi pelago pericula, benigno muniuntur solatio. Sic vtiq̄ de cunctis, pro quibus venerant, responsis apprimè certificati, proprias ad sedes redituri, cum maximo gaudio sunt iter aggressi. Quos Romanus Pontifex, non sine lachrymis paternæ pietatis, huiusmodi profectus est vocibus & votis: Ite, inquit, iam in pace Christi, fratres charissimi, cooperatores agri Domini, seminatores verbi diuini. Crescat & multiplicetur fructus laboris vestri, rore vel imbre nutritus spiritus sancti. Cauete, quæso, nè vobis, quod absit, torpentibus vel dormientibus, in agro summi patrisfamilias zizania superfeminet inimicus. Continuo intendite tempus messis, quando manipuli laborum vestrorum Dominicis condantur in horreis potius, quam fasciculi zizaniorum tradantur incendijs. Comitetur vos semper Angelicæ protectionis auxilium, quò perficere possitis omni tempore susceptum sacerdotale ministerium. Suffragetur instanter & in dies vestræ sollicitudini ianitor cælestis aulae, à cuius sacratissima cathedra officium suscepistis pastoralis curæ. Ipsius & preces vitam vestram tueantur, qui tempore tentationis, Saluatoris tela defensus est, nè à satana velut triticum cribraretur.

Pōtifer ab-
euntib⁹ Epi-
scopis bene
peccatur.

Matth. 13.

Luc. 22.

*Ut beatus Bonifacius, legatione fretus Apostolica, sanctum Burchardum in sede
Episcopi collocarit. Cap. 9.*

TRansmissa dehinc, gratia Christi eos protegente, absque vllius læsionis impedimento, Alpium difficultate, Dei quoque cum laudibus & canticis spiritualibus, post longa Bauariæ prouinciæ siue Alemanniæ spatia emensa, gratos orientalis Franciæ fines attingunt, in cuius penè medio positum ad oppidum Vuirceburgense perueniunt. Quibus tam inibi inhabitantium, quam ex vicinis locis multitudo hominum ingens occurrebat. nam fama præueniens, huc illos congregauerat. Qui omnes ad fontem vitæ corda sitientia Christi sacerdotibus offerrebant, ac supplicibus admodum clamoribus ipsam aërem vsque ad sidera, vt ita dictum sit, implebant: Bene, inquit, venite patres benedicti à Domino, venite serui Dei excelsi, venite laboratores animarum nostrarum: augmentate diuina semina verbi, à beato Kiliano olim nobis ministrata, quò vomere sermonum vestrorum exulta tellus nostrarum mentium, dignos queat ferre fructus fidei bonorum operum. Quibus auditis, vterque præsul præ gaudio lachrymas fuderunt: suisque benedictionibus Christi gregem consignantes, eidem pastori pastorum tam deuotas oues intimis precibus cōmendarunt. Inter hæc egregius Archipræsul Bonifacius, in exultatione spiritus sancti iam hilarior factus, in auribus omnium huiusmodi benedictionis & varicinijs sermonem protulit: Felix eris amodò Vuirceburgum, & inter Germaniæ non ignobilis vrbes: & quantum temporibus quarundam ciuitatum postrema habearis, tamen exornata corporibus martyrum, inferior vltra non habebis. In numero Trinitatis martyribus tribus fulciris, ad suppletionem te tradis: ecce probitas iam accessit Burchardi pontificis. Interea peruentum est ad locum orationis: vbi fufis precibus, arreptum manu nouum pontificem, Romanus Legatus, id est, magnus Bonifacius, conspectibus præsentauit totius populi circumstantis. En, inquit, nostra sollicitudine vobis fratres acquisitum, à Romana & Apostolica sede consecratum atq; directum represento pontificem, necessarium nouellæ fidei vestræ, à magistro meo Zacharia mihi commendatum exhibeo patrem. Huic non adulatorium vel fictum, sed verum & experimentis probatum, in conspectu & in auribus omnium vestrum exhibeo testimonium, id ipsum nimirum, quod tam coram principe Pipino, quam coram vniuersali sacerdotum magistro me constat perhibuisse nupèr in Romano concilio, in medio fratrum nostrorum, videlicet quòd meritis, scientia, conditione & ætate, omnimodaque conuersatione, pontificali est officio dignus & idoneus, sicuti iustum est ita me sentire de huiusmodi collaboratore, cui securus mei laboris impertiar onus. Neminem autem vestrum volo ignorare, filioli, causam istius, quòd hodiè in nomine Christi eiusque sponsæ coniunctione initiamur, officij. Primus itaque fundator vestræ fidei Kilianus, ab Apostolica vobis pastoralitate transmissus, fidem, quam verbis docuit, hoc ipso in loco martyrij testimonio cōprobauit. Ecce id ipsum præsen-

Vide quàm
cupide Chri-
sti fidē reci-
pianr Ger-
mani.

Prophetia
S. Bonifacij
de Herbi-
poli.

Rom. Pon-
tifex vniuer-
salis Episcopi
porum ma-
gister.

Miracula
ad tumulū
S. Kiliani.

tis tumuli loquitur confessio, vbi ad eius sociorumque illius corpora, per sanitates & miracula, credulitatis vestra diuinitus exercetur die noctuque confirmatio. Hæc mihi primū gratia Christi per quendam fratrem nostrum innotescere voluit, Adelhelmum scilicet presbyterum, qui lumen oculorum, Dei iudicio sibi ablatum, hic iuxta glebas martyrij meritis eorundem recepit. Deinde numerosis tanta sanctitudo signis in nostra diocesi manifestata, visa est tam mihi, quam cunctis circūquaque fratribus nostris, non esse negligenda. Nunc verò virū hunc, omni honore dignum, consensu principum electum, Apostolica confirmatione consecratum, vice nostra & legatione Romana, qua fungimur, vobis hodiè proprium constituimus & presentamus Episcopum: quatenus ab hodierna die & deinceps vniuersa sacramenta Ecclesiastica, id est, christma, & consecrationes, & ordinationes, pœnitentiæ ac indulgentiæ, per hunc patrem vestrū, suosque subiectos ac successores canonicè administrantur, neque hæc vltra, vt prius, Moguntia vel vsquam alibi, à nobis seu posteris nostris expetantur. Hunc vice Christi, cui credidistis, honorate. Huic Christi vobis præcepta tradenti, ac de cælis misso diligenter auscultate: ipsi etiam, vtpotè pro vobis in die iudicij rationem reddituro, per omnia & in omnibus obedite. Decimas & oblationes, synodales conuentus, festiuitates & ieiunia, ac quaslibet alias Christianitatis obseruationes, vt verè Christiani Christi que cohæredes, per ipsum vobis imposita, iuxta Canonum decreta persoluite: sed & de his omnibus in illa æterna vita mercedem æternam à iusto iudice, eodemque pio remuneratore, certissimè sperate.

Decimæ &
oblationes
ve sint per-
soluendæ.

Quo tempore institutus sit Vuirceburgicus Episcopatus. Cap. 10.

HÆc multa que his similia postquam perorauit, ilicò vox omnium quasi vox vna in electionem & susceptionem tanti pontificis vnanimè concordauit. Tunc senior almus literas Apostolicas, Vuirceburgensis Episcopatus institutionem confirmantes, plebique presentis, necnon in futurū vsque ad mundi finem ibidem Christo credituræ, consolationem abundanter exhibentes, publicè recitari præcepit: sicque tam à Deo, quam ab hominibus electum antistitem Ecclesiastico more cum infinita cunctorum, qui aderat, alacritate atque tripudio inthronizauit. Deinde plebem ad propria remittens, ipse cum magnatibus cuncta, quæ ius Episcopij iuxta patriæ morem exigebat, per aliquot ibidem dies commorans, venerabiliter disponebat: id est, terminum vndique nouæ diocesis, prout competens videbatur, distinguebat, parochias presbyteris per singulas plebes gubernandas diuidebat: & si qua præter hæc res exposulauit, vnà cum nouitio præfule constituebat. Tandem vniuersis, quæ ad præsens negocium pertinebant, domi forisque, prout poterat, non segniter compositis, vnanimi valescit amico & cœpiscopo Burchardo: quem in propria sede relinquens, ipse Moguntia metropoli se presentaturus, post mutuas vtriusque lachrymas, ad propria repedauit. Acta est hæc noua institutio noui pontificatus apud urbem Vuirceburg, anno Dominicæ incarnationis septingentesimo quinquagesimo primo: anno verò sexagesimo secundo post passionem sanctorum martyrum Kiliani ac sociorum eius, quæ incidit in annū incarnationis Dominicæ sexcentimum octogesimum nonum: ad incrementum Ecclesiarum Germaniæ, maximeque ad salutem totius Orientalis Franciæ, autoritate nimirum Zachariæ Papæ, consensu quoque Pipini iunioris Principis Franciæ, mediante Bonifacio Præfule Moguntino, beato verò Burchardo primo pontifice ad eandem cathedram consecrato, ad honorem ingeniti Dei patris altissimi, eiusque vnigeniti filij Iesu Christi Domini nostri, & sancti spiritus paraleti: Cui semper est laus & gloria in vna Trinitate, trinaque Vnitate, ante omnia & in omnia seculorum secula, Amen.

Diocesis
Vuircebur-
gicæ limi-
tes statum-
tur à S. Bo-
nifacio.

Episcopa-
tus Vuirce-
burgensis
quandò in-
stitutus.

LIBER SECVNDVS.

P R A E F A T I O.

Via succurrentibus primū Deo placitis eximij præfulis Burchardi meritis, deinde vrgentibus fraternæ stimulis, prout sancti spiritus gratia concessit, stylo currente digestimus, qualiter idè pastor huius Ecclesiæ primus, à primæua vicitans arate, postea pro vitæ meritis ac sapientiæ doctrina, perfecto iam hominis vtriusque robore, ad curam pastoralitatis, siue culmen regiminis perueniret: superest, & quod negare nō possumus, cōsequens videtur, per ordinē vtriusque, prosequi, quæ admodum ad hoc ritè perueniēs, vixerit: & benè viuens,

trens, vti docuerit: & itē docens, qualiter infirmitatē propriam semper cōsiderans, & in Dei sacrificio caudam perseuerantiæ, boni initij capiti non subtrahens, se suaquē cuncta in eo, qui verē dicitur Alpha & O, sicut cōperat, finiērit.

Vt sanctus Burchardus Romam missus sit pro regni negocijs. Cap. 1.

Igitur venerabilis Antistes Burchardus, qui toto ineuntis ætatis suæ tempore scuto fidei protectus, galea salutis & lorica iustitiæ indutus, ac spiritus gladio, quod est verbum Dei, armatus, contra spirituales nequitias inexpugnabilis steterat: vbi se speculatorem domus Israël in quadam Ecclesiæ turri positum cōspexit, sic super custodiam suam totis noctibus stare satagebat, sic vocem suam quasi tuba super montem excelsum contra gladium venientem exaltare curabat, vti nē ciuitates animarum sibi subiectarum, se dormitante, parcere nescius hostis irrumperet nec caulas ouium Dominicarum lupi rapaces, siue leo circumiens inuaderent, & ob hoc sanguinem pereuntium de manu eius summus paterfamiliās postea requireret. Sedula quoque cordis anxietate cœpit meditari, qualiter sibi commissas Dominicas oues verbo Dei pasceret, & in omni fidelis prudentisquē dispensatoris cura tam se, quàm Christi familiā regeret, ita vt in extremo superni iudicis examine, Eugē Dominicum posset promereri. Erat autem Dei famulus eloquio valdē mitis, vultu venerandus & affabilis, in vigilijs sedulus, in lectione assiduus, in elemosynis, quantum facultas suppetebat, satis benignus & beneuolus, sollicitus de commissis, prouidus in consilijs, in vniuersis moribus compositus, in bonis actibus indefessus, in contemplatione præcunctis suspensus. De tanti viri humilitate scribere quippiam omnino superfluum fuerit, cum necdum nomen & officium Episcopale valuisset pompaticum, nisi quod ipsa, quæ in loco sepulturæ eius seruatur, virga sambucea, semper nobis ad memoriam reducit humilitatis eius exempla. Vndē constat, quanto preciosior sit coram illo, qui humilia respicit, & alta à longè cognoscit, pastor Burchardus cum sua pastorali virga modis pastoribus, qui pascentes semetipsos, vix in ipsi baculis suis aliqua carent pompa. Fertur etiam, quod non minùs exterioris hominis compositio diuinitus sibi collato congrueret officio, videlicet cum iam ætate matura vergere cœpit in senium, corpus gereret etiam ipsa statura decorum. Quid plura? Dum per omnia & in omnibus officio pontificali dignus & idoneus videretur, non incongruè dicitur, quod non sine causa, sed meritò ab omnibus amaretur. Quomodo enim posset non amari, quem tot charismata decorabant cælestis beneficij? A deo deniquē habitus est ab omnibus honorabilis, vt etiam totius regni consilio vnà cum Folrado Abbate, eodemque Archicapellano ad prædictum Zachariam Romanum Pontificem mitteretur. Hinc vt altius nonnihil reperamus, solebant Franci ex antiqua Regum stirpe Reges habere, qui è Meroueo, Clodij secundi Regis eorum filio, Merouingi dicebantur: quorum genealogia vsque ad Childericum tunc temporis Regem permanebat, in quo etiam deficiebat. Sed licet in illo finita posset videri, iam dudum tamen nullius vigoris erat, nec quicquam clarum in se, præter inane Regis vocabulum præferēbat. Nam & opes & potentia regni penès palatij præfectos, qui Maiores domus dicebantur, & ad quos summa imperij pertinebat, tenebant, nec aliud quicquam permittebatur Regi, quàm vti regio tantum nomine contentus, crine profuso, barba submissa in solio resideret, ac speciem dominantis effingeret, legatos vnde cunquē venientes audiret, eisquē abeuntibus responsa, quæ doctus erat aut iussus, ex sua velut potestate redderet: cum præter inutile Regis nomen & precarium vitæ stipendium, quod ei præfectus aulae, prout videbatur, exhibebat: nihil aliud possideret, quàm vnā & eam parui redditus villam, in qua domum, & ex qua familiam, necessaria sibi ministrantes, atque obsequium exhibentes, pauca numerositatis haberet. Quocunquē eundem erat, carpento ibat, quod iunctis bubus, & bubulco, more rustico, agente trahebatur. Sic ad palatium, sic ad publicum conuentum, qui Calendis Maij ob regni vtilitatem annuatim celebrabatur, ire solebat, & coram tota gente præsidens, omnesque salutans, & ab eis salutatus, debitisque obsequijs honoratus, sic domum redibat, sicque secum vsque ad alium Maium domi residebat, ac regni administrationem, & omnia, quæ vel domi, vel foris agenda erant ac disponenda, præfectus aulae procurabat. Quo officio tunc, cum prædicti legati mitterentur, Pipinus Caroli filius, id est, Caroli Magni pater, iam velut hæreditario iure fungebatur. Zacharias Papa super huiusmodi negocio consultus, remandaui

Ephes. 6.

Officium barchardi.

Ezech. 18.

Matth. 23. Virtutes & doctores S. Burchardi.

Virgæ pastorales quales olim fuerint. Plal. 137. Ezech. 34.

Mittitur Romam.

Breuis historia Gallica.

Maiores domus, id est, palatio præfecti.

Pipinus Caroli Martelli filius, & Caroli Magni pater.

per Burchardum pontificem & Folradū Abbatem, melius esse vocari illum Regem, apud quem summa potestatis consisteret. Dataque autoritate sua, Pipinum Regem constitui iussit. Qua legatione peracta, Pipinus per autoritatem Apostolicam, quam probabiles viri in audientia Primatum scriptis ac dictis deferebant, more Francorum electus ad regnum, per manus sancti Bonifacii Archiepiscopi Moguntiacensis eleuatus est in regni folium in Sueffionum ciuitate. Qui post per Stephanum Papam vnctus in Regem & confirmatus, atque à iuramento, quod Childerico Regi cum cæteris primatibus fecerat, absolutus, postea regnauit annis quindecim. Childericus verò, qui falsò Regis nomine fungebatur, tonsò capite, in monasterium missus est. Sed de his iam dixisse sufficiat, quorum nunc mentionem prorsus attingimus propter Burchardum nostrum, qui tantis negocijs strenuus omninò legatus & cooperatore intererat.

Creatur Rex Francorum.

Fusus hæc habet Aemylus lib. 2. de rebus Francorum.

Vt sanctorum martyrum corpora B. Burchardus eleuauit. Cap. 2.

BEatus igitur Burchardus, cum de die in diem, de virtute in virtutem, de bonis ad meliora proficere non cessaret, indeq; fama ac memoria eius cunctorum longè lateque quasi mel ora indulcoraret, anno secundo ordinationis suæ tractare cœpit cum comprouincialibus Episcopis, multisque viris religiosis, sed maxime cum glorioso magistro suo, metropolitano Episcopo Bonifacio: ut eorum consilio & adminiculo corpora beatorum martyrum Kiliani sociorūque eius, è loco, in quo ab infidelibus temerè posita fuerant, leuaret. Collecto denique clero ac populo, in dicitur ieiunium, ut digni possent reperiri, à quibus sancti martyres permitterent sua corpora moueri. Constituta autem die eleuationis martyrum, confluit undique multitudo maxima populorum: alij religionis studio, alij recuperandæ sanitatis desiderio, nonnulli etiam curiositate miraculorum, vniuersi tamen conueniunt amore & ueneratione martyrum. Tunc venerabilis pontifex Burchardus cum crucibus & thuribus, omniq; apparatu Ecclesiasticæ religionis ad locū sepulturæ martyrum processit, acceptoque sarculo primus fodere cœpit, subuenientibus sibi ministris, ad hoc opus antea destinatis. Sed postquam tellus egesta est, non alta scrobe inuenta sunt martyrum corpora ita fragrantia, ut omnium circumstantium nares suauitate tanti odoris replerentur. Carnibus quippe martyrum iuxta carnis naturam in cinerem redactis, cætera, quæ cum illis fuerat defossa, penitus incorrupta inuenta sunt, adeò ut nec folium de libris, nec simbria corrupta videretur de vestimentis. Illic uenerandæ sanctorum reliquia, cum maximo Cleri plebisque tripudio de terræ puluere leuantur, ac fericis reuerenter inuolutæ pallijs, manibus sancti præsulis feretro, nuper ad hoc ipsum opus ornatissime præparato, membratim componuntur: fitque denuò populi ingens cõkursus, & inde constipatæ multitudinis tumultu, tam Episcopi quam Cleri quodammodo præpeditur processus. Ambiebat nempe multimodis conatibus popularis ille conuentus, si quis posset manu feretrum tangere, vel transflexis poplitibus seu ceruicibus, quicquam deuotionis Christi martyribus suppliciter impendere. Vox vna resonabat omnium, Gloria in excelsis Deo, Laus Domino nostro Iesu Christo: necnon Kyrie eleison, Christe eleison, & multa id genus. Tanta verò inter miraculorum insignia meritis Christi martyrum coruscare videbantur, ut si qui fortè aderant, qui exemplo nimirum Thomæ Apostoli in fide titubarent, visis tot miraculis, solido robore credulitatis firmarentur.

Nota antiquam Germanorum pietatem & religionem.

Odor suauissimus est corporibus martyrum.

Res mira.

Eleuantur sancti martyres de terra puluere.

Luc. 2.

Nota miracula.

Vt Ecclesia Vuirceburgica prædijs & limitibus aucta sit. Cap. 3.

GLoriosus autem antistes Burchardus Christi martyribus dono dedit, immò sponse suæ Ecclesiæ Vuirceburgensi prædia in dotem contulit, quæ dudum, cum S. Bonifacio cõmorans, & cum ipso palatium regale frequentans, vel parochias circueis, conquiserat, seu precijs in suæ proprietatis ius ab ingenuis viris comparauerat. Illustres quippe Francorum & optimates, eundem virum in patria sua ex cunctis progenitoribus suis satis nobilitatum audientes, insuper mores illius omni religione & sapientia præcipuos considerantes, nonnulli de remedio animarum suarum cum tali seruo Dei tractare cœperunt, indeque res suas, si quas Domino vouebant, per manus illius tutissimè consecrari vel dispensari credebant. Itaque villam, quæ dicitur Michelnstet, quam ei Carlomannus princeps quondam in proprium ius tradidit, ipse legitima inuestitura sanctis martyribus confirmauit. Similiter

S. Burchardus quæ largitus sit Ecclesiæ suæ.

ret etiam Hohenburg, multa que alia allodia, qua diuersis in locis a nobilibus viris quocunque pacto susceperat, coram multis fidelibus testibus, & omnium orientalium Francorum principibus, ad eorundem martyrum reliquias inuestiebat. Insuper ad supplementum noui pontificatus, & amplificationem Ecclesiastici cultus, alimoniam quoque Cleri tam futuri, quam presentis, regia munificentia collatum est sancto Kiliano castellum, quod Karelburg vocatur, cum fisco regali, cunctisque illi pertinentibus redditibus: ac eandem traditionem testamento regali, necnon privilegio Apostolici presulis metropolitanus pontifex Bonifacius, vna cum principibus & comitibus, Regis Pipini legatione fungentibus, sancto Kiliano rite confirmauit, ac beato Burchardo presenti Episcopo dotes ac decimas, suaeque Sedi contiguas ecclesias, in nouam eius parochiam conteminauit.

Donata Rex & Archiepiscopus confirmant.

*De * Immina virgine, & permutatione, qua ea fecit cum S. Burchardo. Cap. 4.*

EO tempore quaedam virgo Deo deuota, natu simul & moribus nobilissima, super montem, qui nunc S. Mariae mons, siue Vuirceburg antiqua, dicitur, continentissimam cum plerisque voti eiusdem foeminis debebat vitam, nomine * Immina. Haec habuit patrem filium Gosberti Ducis, Hertanum nomine: que tam sapientissimo nihilominus consiliario cuncta cordis sui reuelauit arcana. Inter que etiam huiusmodi subintulit labijs tremebundis elogia: Credo, inquit, & gaudeo, pater post Christum & in Christo dilectissime, quod per tuae sanctitatis presentiam, Dominus noster Iesus Christus neophytam hanc ecclesiam sublimare modis omnibus, ante mundi constitutionem in sua maiestatis & aternitatis prescientia proposuit, & idipsum nunc in oculis nostris manifestare coepit. Quapropter de me, pro ut ipse humilitatem ancilla suae respicere dignatus fuerit, pro hoc ipso precum meorum instantia, quandiu his artibus vror, nullatenus deerit. Nec clam te, pater, esse patriar, quod iam quadraginta & vno amplius anno eundem animae meae sponsum, cum ancillis meis, que se mecum in eius preparant occursum, sub ancipite carnis ac spiritus luctamine, nimis anxie prestolor: modo vero tue paternitatis consolatione, quam tandem ardentem desiderabam, abunde consolata, vellem, si fieri posset, propter vitadum tumultum, quem amodo forsitan populi venientis ad fidem hoc in loco frequentia parabit, potiora quaerere secreta. Opto etenim, ceu beatus & iustus ille Simeon, quia viderunt oculi mei salutem Dei, lumen videlicet gentis Israel, iam fatiscetibus membris, in pace dimitti. Est autem castellum, quod Karelburg dicitur, Ecclesiae vestrae nuper augmento per diuinam gratiam collatum, sanctae nimirum Gertrudis quondam, dum pro Christi amore procum carnalem illecebram fugeret, latibulum, & eiusdem Dei famula, & caterarum secum conuersantium antiqua in habitatione sanctimonialibus non inconueniens habitaculum. Quod si tuo, pater alme, consensui placuerit & industria, monasterium in beneficium a te suscipiam: istam vero paternam hereditatem meam iure gentium sanctae Vuirceburgensi Ecclesiae perpetua proprietate stabilem atque firmam perficiam. Quid plura? Beatus Burchardus nactus eam optionem, id quod rogabatur, voluntarie concessit, multa que diligentia rataque ad stipulationem coram regni principibus, & maxime Francis orientalibus, confirmauit eidem, vt venerabilis Immina Karelburg cum omnibus illi pertinentibus praedijs, in beneficium vsque ad vitae suae terminum possideret: mons vero Vuirceburg cum suis appendicijs, id est, praedijs, redditibus & terminis, omnimodisque vtilitatibus, perpetua proprietate Vuirceburgensi Episcopo subiaceret.

Immina facta virgo, nepos Gosberti Ducis.

Luc. 2.

S. Gertrudis latitabat in Karelburg.

De felici obitu Imminae virginis, & eius in Karelburg sepultura. Cap. 5.

QVa non tantum precaria, verum etiam traditione potestatiua, legitime testibus & scriptis delegata atque roborata, virgo Christi cum suis omnibus Karelburg contulit se, ibique deinceps cum multis consodalibus sponsis caelestis occursum vigilijs, ieiunijs & orationibus, cunctisque bonis actibus se, quandiu superfuit halitus in ea, continue preparare non desijt. Ad extremum vero post bonum certamen certatum, cursum consummatum, & fidem seruatum, iustitiae coronam a iusto sibi iudice repositam receptura, carnis suae, quam toties pro Christo crucifixerat, tangitur molestijs, nec multo post ad caelestem thalamum se vocantis vocem dilecti sui, cuius amore languerat, auribus audiuit interioris hominis: *Veni de Libano proxima mea, veni, coronaberis. Cui cum letissimo respondisset affectu,*

S. Immina sanctissime in monasterio viuit. 2. Tim. 4.

Cant. 4.

Pfal. 41.

Imminæ
obitus.

affectu, Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus: sumpto viuifici sacramenti viatico, socias ad bella spiritualia, quantum valuit, viriliter ut ipsa catenus virago fortis animauit, quibus & inter huiusmodi alloquia vale vltimum fecit: moxque sarcinulam lætabunda deposuit, & ciuibus iuncta supernis, ad agni Dei comitatum, palma virginitatis & voluntariæ pauperratis martyrio pulchrè decorata, migravit. Cuius venerandam corporis glebam vir Domini Burchardus in eodem Dei genitricis templo, quoddam à beata Gertrude constructo, officiosè curatam, iuxta altare versùs Aquilonem, condignis cum exequijs, animam Christo commendans, ritè recondidit. Extunc vsque in hodiernum diem, vtrunque de prænominatis castellis ex integro sancti Kiliani proprietati, sancto pontifice Burchardo providente, celsit, hocque tam auspicato procurationis illius & conquestionis initio, nouella plantatio Vuirceburgensis Episcopi modis omnibus, ut est dies hæc, ditari atque dilatari cœpit.

Vt sanctorum Kiliani & sociorum eius martyrum corpora S. Burchardus triennio in monte seruauit. Cap. 6.

S Kiliani &
sociorū reli-
quiæ in mo-
ntem trans-
feruntur.

Veruntamen ut ad superiora parumpèr reflectamur, statim post eiusdè cambij, quod præsul Burchardus cum generosa Christi sponsa Immina fecerat, euentum, conuocatis certo die tam Clero quàm populo, martyrum corpora nupèr de terræ puluere leuata, cum veneratione maxima super montem sæpè dictum, comitantibus populorum turbis, transportari fecit: sicque ut verum cæli animal, antè & retrò oculatum, tam futura prospiciens, quàm præterita custodiens, seu præsentia communiens, inuestituram eiusdè possessionis patrono suo martyri Kiliano, perpetuò stabiliiuit. Nam per continuum triennium ibi in basilica sanctæ Dei genitricis easdem sacratissimas reliquias indeficienti totius religionis officio, tam per seipsum, quàm vniuersum sibi adhærentem Clerum, reuerenter excubans custodiuit. Et quia locus idem sub antiquis olim Ducibus arx & caput fuerat totius orientalis Franciæ, nupèr autem ibidè prima fundamenta sunt iacta nascens Ecclesiæ, cunctis eum studijs amplificare, prout valebat, fategit: proposuitque principale illic suæ sedis instituere monasterium, vbi gentis illius & prouinciæ primus initiabatur salutis exordium. Cùm die noctuque talia meditando, solitudinis anxietas saxum ingens volueret, præsertim cùm asperitas montis, & arduus ascensus, atque penuria aquæ ijs, quos illic Deo militaturos congregare disponebat, importunitatem omnimodam generarent, tandem ad solita precum solatia, atque diuini consilij refugium, totam sui cordis intentionem transfudit: quatenus ipse, qui David in area Areuna locum suo tabernaculo designauerat prædestinatum, etiam nunc nascens Ecclesiæ ad generandum semper nouam sibi sobolem, cæterisque suis cæremonijs aprum demonstrare dignetur locum.

Nota de mo-
nasterio.

2. Reg. 24.

Vt per reuelationem ea corpora in urbem reportauit. Cap. 7.

Gen. 29.

Esa. 21.
Ibidem.Visio S. Bur-
chardi.

Porrò idem dux populi Dei, solebat cum Moyse vel Aaron pro omnibus, quibus affligebatur, solitudinibus, à tabernaculo diuinæ clementiæ responsa requirere: nec hoc solum, sed etiam cum Iacob post Liæ, id est, actiua vitæ tegdium, ad Rachelis, id est theoriæ amplexus recurrere: huiusmodi studijs dem aliquandò vigilantius insisteret, atque verè membrum illius, de quo dicitur, Custos, quid de nocte? vigilias noctis super gregem sibi commissum custodiret, dicens in corde suo, non verbis, sed actibus, Super custodiam meam sum stans totis noctibus: dum, inquam, sic staret oculis ac manibus in cælum nimis intentus, subito corporalibus oculis conspexit quasi tres candelas ardentes ab eadem basilica, qua martyrum reliquæ seruabantur, per aërem quadam diuina virtute deferri: quæ trans flumen in loco sepulturæ martyrij demissæ, post horæ vnius spatium super montem, vnde venerant, visæ sunt reuerti. Intellexit per spiritum sanctum vir Dei, visionem ipsam sanctarum fuisse præsentiam animarum, locum suæ passionis visitantium. Quod cùm fratribus & plebibus retulisset, visum est omnibus, ut monasterium, quod in monte constituere disponebat, circa sepulturam martyrum, vbi lumen calitùs descendisse conspexerat, potissimum fabricaret: quod & primum de lignea materia initiatum, post hæc accuratori lapidum structura per sanctum Dei pontificem ad vnguem est perductum. Vbi & denuò sanctorum corpora relata, & in operoso sarcophago gloriosè sunt recondita. In quo lo-

Extruit mo-
nasterium.

co tant illorum, quam beati Burchardi meritis, noui nouæ sedis Episcopi, nunquam beneficia Saluatoris nostri defunt ijs, quicunque credulo corde ea perquirere non desistunt. Deniq; Veritas, quæ dilectoribus suis pollicetur, Ecce vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi, quod alibi tam factis quam verbis impleuit, hæc idem ad tumbas vel confessiones martyrum tam corporaliter quam spiritaliter operari non desinit. Cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, leprosi mundantur, &c. Nam vt vbiquè scriptis patrū edocemur, dum increduli scientia veritatis & fidei illuminantur, quid nisi cæcis visus panditur? Dum diuini verbi occulta nescientibus per expositorum dicta referantur, quid nisi surdis auditus aperitur? Claudi ambulant, dum bonorum operum, vieque rectitudinis expertes, iuxta præceptum, semitas iustitiæ rectosque gressus sub pedibus suis facere non dubitant. Mortui resurgunt, quoties obruti culpis mortalibus, ad vitam æternam capeffendam afflati spiritu sancto, per poenitentiam expergescunt. Hos & huiusmodi diuini seminis fructus, in nouali Vuirciburgensis Ecclesiæ succrescentes, tam beati Burchardi, peruigilis nimirum coloni, solitudine non pigri, quam beati Kiliani, primi plantatoris industria non inconuenienter adscribimus. Ideo que luce clariùs constat operæ precium esse, quandoquidem vtriusque meritis, si veraciter & dignè membris utpotè membra congloriamur, nè terminos, quos ipsi bonis exemplis suis posuerant, & nos laude dignos approbamus, quod absit, vt filij nequam transgrediamur, sed potius exemplis eorum innitendo, confidendoque precibus, fidem dictis nostris per opera faciamus.

Vt beatus Burchardus monasterium sub monte condiderit. Cap. 8.

INterea sanctus Dei, quanuis, vt sæpè diximus, actiue vitæ sollicitudinibus plurimis cum Martha nonnunquam ob incultæ adhuc Dominicæ vineæ curam turbaretur: tamen crebrò ad pedes Iesu refugium quærere, ibique cum Maria sub alarum Christi velamento protectus, in lectionibus assiduis verbum Dei, cuius se debitorem cæteris nouerat, intentius audire delectabatur, dicens intrâ se: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. Vndè cum Paulum sibi dicentem intenderet, Labora sicut bonus miles Christi Iesu, & cætera talia, nullam villicationi suæ concessit ocij moram, quin, vt iam diximus, aut Marthæ ministerijs, aut Mariæ contemplationibus inuigilaret. Quapropter eiusdem exercitij sibi providere curauit officinam, exemplo scilicet beati Martini, qui separatam ab Episcopij tumultibus eadem pro causa construxerat cellam, in arcto procliui montis sæpè dicti, & allapsu Moeni fluminis, coepit instituere coenobium: quod in honore Dei genitricis sanctique Apostoli Andreæ constructum, tanta dotauit quantitate prædiorum, quæ duodecim fratribus Canonicis, ibidem Deo militantibus, sufficerent ad victum & vestitum. Inter que dotalia eidem concessit monasterio prædictum montem Vuirciburg cum prædijs & redditibus, sicut acquisierat à præfati Ducis Hettani filia: stabiliuitque donationem illam iure gentium coram cunctis prouinciæ primatibus, ordinatis ibidem in seruitutem Domini duodecim sub Canonica vita fratribus. Ipse quoque Dei famulus, quoad vixit, locum eundem per seipsum, utpotè à secularium turbine curarum ad huiusmodi portus tranquillitatem confugiens, incoluit, & pro facultatum suarum quantitate, necessarijs impensis summaque diligentia excolere non cessauit: forsitan ob hoc maximè, quia spiritu sancto præmonstrante, corporis sui reliquias præsciuit ibidem quandoque condendas fore, donèc altera stola, scilicet immortalitatis, indutum mortale hoc, incorruptione potiatur æternæ vitæ. Recondidit etiam in eadem basilica digna cum veneratione corpus cuiusdam martyris, Magni nomine.

Hoc loco sequebatur Cap. 9. & in eo quædam de Magnò martyre, Authori incomperta, vt ipse testatur, quæ nos omisimus.

De viro religioso Gumberto Conuerso. Cap. 10.

Lucebat inter hæc & post hæc sine intermissione lux tantæ lucernæ, ardētis fide & dilectione, lucentis verbo & actione, nec poterat abscondi supra candelabrum pontificalis honoris posita lampas, Saluatoris igne flammata. Vndè quamplures vndique confluebant ad tanti Doctoris audientiam, diuersi sexus, ætatis, atque conditionis, fontem vitæ quæque sitiens anima. Equibus vir illustrissimus, nomine

Matth. 28.

Miracula ad corpora sanctorum.

Heb. 12.

Prou. 21.

Psal. 84.

1. Tim. 2.

Vacat S. Burchard? tam Magdalene quam Marthæ exercitijs.

Condit monasteriū S. Mariæ.

Hunc quidam volunt esse Confessorum.

nomine Gumbertus, vniuersa morum ac generis nobilitate præclarus, eius est contubernio coniunctus: vt illius conuictu atque colloquio, ceu quibusdam medicaminibus à secularis fastus tumore mollitus, quandoque summæ philosophiæ, quæ est mundi contemptus, comprehendere posset ascensus. Verùm quia qui cum sapientibus graditur, sapiens erit: sic econtrariò amicus stulti, efficietur similis ei: non multò post prædia sua, quibus præ cunctis hac in regione degentibus abundabat, in sancti Kiliani proprietatem delegauit, moxque depositis armis, seculo renunciauit: sicque nudus nudam Crucem suam baiulans post Christum, cœpit beatum Burchardum nullatenus deserere. Hæ sunt autem possessiones, quibus Episcopium Vuirceburgense largè ditauit: * Eltmain, Ouelspach, vtrunque cum suis redditibus & appendicijs. quorum prius cum olim castellū fuisset munitissimum, modò magnificentiam suam ipsis tantum ruinis declarat: sequens verò, quæ nunc Præpositura Canonicorum est, olim Abbatiam non ignobilem fuisse, hucusque à maioribus per multas iam generationes hæditatum, testimonium illius prouinciæ non celat. Porrò prædictus senior Gumbertus, extunc perfectissimè semper adhærens vestigijs magistri bonis initijs suæ conuersationis ad eò laudabiles adiunxit successus, vt semper eius conuersionem cunctorum vbiq̄ sonarent ora: Hæc mutatio dexteræ excelsi. Nempe multorum ad ipsius prouocantur imitationem corda, intantum, vt ex illo tempore plurimis donarijs & oblationibus fidelium, Herbipolitana ditari non cessaret Ecclesia: donèc iam ex minima & paupercula, facta est per Dei gratiam ampla & magna respublica: nondumque crescere desistit copia rerum, crescente nimirum numero fidelium. Cuius profectui videtur illud Apostolicum non inconuenienter aptari: Kilianus plantauit, Burchardus rigauit: Christus autem incrementum dedit. Sedenim vir idem egregius Gumbertus, vt olim in secularium dignitatum fascibus se probauerat strenuum, ita post conuersionem in spiritali conuersatione nulli se passus est inter beati Burchardi sectatores haberi secundum, eius formam semper in declinabiliter intendens, illud Euangelicum ruminabat frequenter: Perfectus erit omnis, si sit sicut magister eius. Hic etiam post præsentis vitæ cursum, benè in Christi famulatu consummatum, iuxta beati Burchardi promissionem, in eodem monasterio, quod condonauerat ecclesiæ Vuirceburgensi, possidet sepulcrum. Ibi nonnunquam ipso interpellante concessa manifestant beneficia, quantum sibi profuerit, beati Burchardi secutum fuisse monita.

Vt B. Burchardus senio affectus, Megingaudum sibi substituerit. Cap. II.

HAEC itaque licet pauca de multis beati Burchardi virtutibus, doctrinis & exemplis, iuxta facultatem pauperis ingenioli nostri digesta sufficiant, quæ decerpta quidem à nonnullis antiquorum relationibus, satis simpliciter exaratis, nostras in manus deuenerant. Cæterum si quis cuncta meritorum illius insignia scriptis condignis annotare tentauerit, proculdubio temporis aut ingenij defectum, materiei superabundans copia parabit. Quapropter vt post prolongati incolatus sui peregrinationem iam emeritus miles velut ceruus umbram desiderans, de morte corporis huius liberatus, in gaudium Domini sui, pro benè aucto talento sit introductus, lassabundum nihilominus stylum ad id iam conuertamus. Igitur gloriosus Antistes Domini Burchardus, postquam in vinea Domini pondus diei & æstus longanimi patientia, fide firma, spe certa, charitate feruentissima, iam à manè puerilis ætatis vsque ad vesperam penè decrepitæ senectutis portauit, vt de beato Martino dicitur, carnis fatiscens artubus, nec minùs vigore valens, quo proginquiùs dissolutionem sui coporis imminere præuidebat, eo magis sibi commissis ouibus luporum incursionem formidabat, frequenter illud Apostoli proloquês ad discipulos suos: Cupio dissolui, & esse cum Christo. multo enim melius est: in carne autem manere, necessarium propter vos. Tandem cum senioribus atque magnatibus Ecclesiæ suæ inijs consilium, quatenus per se, dum adhuc viueret, si fieri posset, successorem sibi prouideret, Christi plebi satis idoneum. Mox moeror & luctus, de vicina, quasi iam præfenti patris orbitate, corda simul & ora cunctorum, vt facillè creditur, impleuit. Ipse verò licet illos à fletu compesceret, nihilominus tamen compassio mutua dilectionis hoc habet proprium, vt in huiusmodi negotio faciat vtrunque suum: consilio tamen & consultu illorum, misit quendam Lintfridum Comitem ad Imperatorem Carolum, rursumque alios de clero suo ad Lullum Metropolitanum, tam verbis quam literis id agentes, quò Megingaudus per omnia vir laudabilis, agrotanti iam

Summa philosophia mundi contemptus. Prou. 13.

Gumbertus vir illustris, relicto seculo, nudum sequitur Christum.

Psal. 76.

Vuirceburgen. ecclesia augetur opibus.

1. Cor. 3.

Luc. 6.

Marth. 20.

Philip. 1.

S. Burchardus per legatos petit & impetrat, vt possit alium sibi subrogare.

iamque deficiente prasuli Burchardo, in cathedra Vuirceburgensi subrogaretur: ne forte decedente pastore, nouellus Christi grex eximprovisò rugientis leonis incurfione acrius disturbaretur. Legatione peracta, missi redeunt, utriusque consensum referentes tam Regum & principum, quam Archiepiscopi ceterorumque Episcoporum. In quorum presentia, conuocato ad urbem Vuirceburg vniuerso Clero & populo, beatus Burchardus in medio positus, prout corporis imbecillitas permisit, huiusmodi circumstantes affatur alloquio: Charissimi fratres & filij, audite nunc & intelligite nouissimum patris vestri sermonem, intellectumque tenaci cordium vestrorum commendate decrepiti patris vestri clamorem. Scriptum est: Omnia quaecumque voluit, Dominus fecit. & rursùm: A progenie in progenies fecit misericordiam Dominus. Voluit Dominus per gratiam, & fecit per potentiam, ut ab idolorum cultura, qua patres vestri fuerat irretiti, liberaremini, & in libertatem filiorum Dei per fidem Christi, sicut in presentiarum cernere est, connumeremini. Fecit verò hoc à progenie in progenies, primò per beatum Kilianum, à Scotia huc in Franciam, dehinc per magistrum nostrum Bonifacium ab Anglia nihilominus ad vos, & ad omnem Germaniam. Postremum tanquam abortiuum ad vestram me destinauit audientiam, nequaquam dedignatus per tantillum seruum suum vobis intimare voluntatem suam. Extunc usque nunc, ut nostis, non subterfugi, quò minus annunciarer vobis omnem voluntatem Dei. Nunc ergò, filioli mei, quos cum Apostolo Paulo iterum parturio, donec formetur Christus in vobis, tales vos fide & opere semper exhibere, ne sine causa laborauerim in vobis. Ad hæc si quis vestrum aliquam contra me habuerit querelam, hanc in medium ista hora proferre non differat, omnem sine contradictione recepturus iustitiam. En ego in hac peregrinatione, quam pro Christo susceperam, longo confectus senio, vobis, mea viscera, præesse ulterius non valeo: verum post modicum ingrediar viam vniuersæ carnis, mercedem sperans à bono patrefamiliæ qualiscunque mea seruitutis. Quapropter ut pater fidus fidelibus filijs fidelissimum & vile consilium do, id ipsum quoque ut recipiatis, admonendo rogo, rogansque fideliter admoneo, ut vnum è fratribus & commilitonibus nostris per spiritum sanctum cordi charitatis affectu vobis electum, meæ prælationis & magisterij faciatis obtinere locum: ne forte me repente subtracto, ipsa sedis huius ad læsionem proteletur vacatio, siue quod periculosus est, per extraneum & minus idoneum fiat eius occupatio. Ad hæc dicta cunctorum vnanimiter acclamat vox populorum, nunquam ab illo fuisse lacellitum, vel iniuria affectum: quin potius omnem animam tristem, ipsius consolatione semper ab angore fuisse releuatam, sicut & errantem ad viam veritatis reductam. De subrogatione tamen alterius Episcopi, quam præmonuerat, sola magnatum & qui sanioris erant consilij, responsio talis erat: Quandoquidem, inquit, In beati v. ri arbitrio ponitur designatio successoris ei? pater amantissime, lex iam carnis exigit nos tuo iucundissimo destitui regimine, nequaquam nostræ electionis, quin potius tuæ prouisionis esse perpendimus, immò per inhabitantem in te spiritum Dei, disponi summò perere flagitamus, quemadmodum populo Dei, quem tot annis ad promissæ æternæ hereditatis patriam deduxisti, ductor nunc alius substituatur idoneus. Mox pastor egregius pijs ouium Christi desiderijs delectatus, nec minus in fletum cunctis proripientibus ipse collachrymans, tandem virum per omnia probabilem Megingaudum produxit in medium, suoque, totius etiam Cleri circumstantis testimonio comprobauit eum Episcopatu dignissimum: (Aderant legati suprascripti cum literis Regis & principum, necnon & Moguntini Metropolitanus Lulli, confirmantes in omnibus electionem Megingaudi.) atque sub reificatione Christi & Ecclesiæ ritè commendauit, chartasque regalium traditionum siue priuilegiorum sedis Apostolicæ, cum cuncta Episcopij rerum inuestitura coram omnibus ipsi presentauit: sicque illum Ecclesiastico more cum maxima deuotione, necnon vniuersi, qui conuenerant, Cleri populi que fauore venerabiliter inthronizauit. Et ne quis hoc factum quasi minus Canonicum fortè reprehendat, meminerit Apostolorum principem suæ Cathedræ proprijs manibus Clementem imposuisse: Lullum quoque, qui tunc temporis Moguntinam tenuit sedem, viuenti adhuc Archiepiscopo & magistro suo Bonifacio subrogatum fuisse.

Ut beatus Burchardus se ad Hobenburgum contulerit, ibique obierit, corpus verò eius Vuirceburgum reportatum sit. Cap. 12.

His itaque transactis, beatus Burchardus omnem cateruam monachorum, per quos illo in tempore penè cuncta ecclesiastica administrabantur irreprehensibiliter officia, Clericorum quoque ac laicorum diuersa conditionis, sexus & ætatis turbam paterna corroborauit admonitione, diuinaque consignauit benedictione. Post hæc assumptis sex tantum ex omni multitudine discipulorum suorum monachis, nauim conscendit: codices etiam, quos vel ipse conscripserat, vel vndecunque conquiserat, secum deportari fecit: atque inde per decursum fluminis ad castellum, quod Hohenburg dicitur, nauigio proficiscitur, ibique quandiu superuixit, in contemplatione diuina, vigilijs scilicet, ieiunijs & orationibus insistens, vnà cum prædictis fratribus cōtinuè morabatur. Est autem viculus quidam Michelnstat nominatus, quem eidem Dei sacerdoti quondam in proprietatem tradiderat pro remedio animæ suæ frater Pipini Carlomanus. Illuc se transferre, atque monachicam illic congregationē instituire, ibique præsentis vitæ terminū præstolari pater sanctissimus proposuerat: sed disponente prædestinatione diuina, præuenit humanæ deliberationis vota communis hæreditariæ mortalitatis occasus. Nam non multò post, quàm in prædicto castello vnà cum ijs, qui secum erant, iam post multos actiua vitæ sudores optimam partem elegerat, solito grauius illum corporis incommodum inuadebat: sicq; de die in diem exteriori deficiente homine, cœpit interior ad id, quod diu suspirabat, brauiū percipiendum renouari, donèc, vt sibi longè antè spiritus sanctus reuelauerat, deinceps cum Christo māsurus, mereretur feliciter dissolui. Qua vtiq; positus in agonia, per totum tempus ipsius ægritudinis tardantem, & vt sibi videbatur, migrare recusantem animam, Psalmographi consolabatur & hortabatur canticis: *Quarè tristis es, inquit, anima mea, & qarè conturbas me? Spera in Deo: quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei & Deus meus. rursusq; conuersus ad Christum: Sicut ceruus, inquit, desiderat ad fontes aquarum, ità desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum: quandò veniam & apparebo ante faciem Dei? & illud: Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum? concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Cor meū & caro mea exultauerunt in Deum viuum. Cumq; sic oranti, psallenti, gratiasq; in infirmitatibus agenti, sæpè etiam fratres & comperegrinos discipulos suos confortanti languor per singulas horas ingrauescere non cessaret, vicinum suæ transmigrationis iter tam viatico Dominicorum sacramentorum, quàm vniuersis, quæ religio deposcit vel præstat Christiana, fidei, spei & charitatis solertia prouida præmuniuit. Atque per hæc, & inter hæc, ac post hæc omnia cōmendatum in manus Domini spiritū, maximā alacritate, vtpotè celestibus vltra fruiturus conuiujs, exhalauit. Quadraginta quippè per annos in vinea Domini Sabaoth pōdus diei & ætus fidelis seruus & laborator indefessus portauerat: idèò sempiternæ remunerationis semper intendens brauiō, non immeritò è carnis gratulabundus educitur ex gastulo: & quia semper super pauca fuerat fidelis, iam supra multa constituendus, in gaudiū Domini sui comitibus educitur Angelicis: quarto enim Nonas Februarij recipiens nimirum à bono patrefamiliās mercedem laboris sui, eo videlicet die lucidissimam ingressus mansionem, quo beata Dei genitrix in templo Domini cum nostræ carnis substantia lucis præsentauit auctorem. Obijt autem anno incarnationis Domini septingentesimo nonagesimo primo: post acceptum verò Episcopatum anno, vt diximus, quadagesimo. Igitur Megingaudus Episcopus preciosum dilectissimi magistri corpus omni, qua valuit, veneratione curauit, atque confluentibus vndique fidelium turmis, qui prorsus integro filiorum affectu lamentabantur sanctissimi & vnicè dilecti decessum patris, maximo cum comitatu & veneratione digna in ciuitatem sedis suæ Vuirceburg deportauit. Hic penè totius prouinciæ populus occurrit, hic tota nobilitas cum plebe pastore suum non, vt olim, læritiæ cantu, sed amaro nimis eiulatu suscipiunt, sicq; venerabilibus veneranter exequijs interfunt, donèc honore competenti sanctum corpus iuxta martyrum Kiliani sociorumq; eius reliquias sepultum conspiciunt. Hoc denique loco Dominus sæpè numero plena fide se quærentibus per sanitarum declarat miracula, quantum eorundem electorum suorum apud se valeant merita, dum illos nec hic quidem glorificare desinit, quos in æterna iam secum gloria collocauit. Glorificemus & nos atque laudemus Deum gloriosum in sanctis suis: illos autem in ipsius donis & beneficijs, qui reddit eis gratiam pro gratia: pro meritis, quæ concesserat, promissa præmia. Insupèr ingentes Saluatori nostro gratias agamus, sine intermissione semper*

Proficiscitur Hohenburgū cum sex monachis.

Aduersa corripitur valetudine.

Psal. 41. & 42.

Psal. 41.

Psal. 83.

Ecclesiæ sacramentis se munit.

Abijt vita. Matth. 20.

Annus obiit eius 791.

Eius celeberrimæ exequiæ.

Miracula ad sepulcrū eius.

semper recolentes, quantum illi pro gratuita redemptione nostra debeamus: qui præter innumera miserationum suarum beneficia, etiam de terra longinqua illum, de quo textum præsentem contexuimus, virum voluntatis suæ, ob dispensandum nostræ salutis effectum, vocavit, ac per eius ministerium nos, qui aliquando nec populus, nec gens eius eramus, in filios sibi adoptavit: postremò tam fidelem, tam prudentem eundem suum seruum ad superos, id est, in gaudium Domini sui trãssatum, deinceps sibi præsentem, nobis constituit patronum: quatenus huius Ecclesiæ filij, tam præsentem quàm posteri, meritis ipsius & precibus in perpetua Christi fide roborentur, & actione probabili, cuius doctrinis & exemplis ad eandem sumus fidem informati Iesu Christi Domini nostri: cuius diuinitatis æternitas cum coæterno Deo patre, sanctoquæ amborum coæterno spiritu, manet ineffabilis & vnica, ante omnia & per omnia tempora: regit etiam & gubernat infinita seculorũ secula, Amen.

Sancti, sunt
patroni no-
stri.

Mamido
mucosus
piscus

LIBER TERTIVS.

De Megingaudo discipulo & successore S. Burchardi. Cap. I.

Aspirando præueniente, cooperando concomitante, perficiendoque nos subsequente gratia Dei, à quo omne datum optimũ, & omne donum perfectum est, iam beati protohierarche nostri Burchardi præconia pro possibilitate nostra digessimus, ea tantum, quæ cunctis hæc legere non dedignantibus, tam ad instrumẽtum credulitatis, perfecteque renũciationis, quàm ad exemplũ bonæ actionis, summæque cõtemplationis ac veræ prædicationis, cum integritate geminæ dilectionis, generaliter sufficere non ambigimus. Nunc verò, quando quidem id tua, pater, placet almitati, duobus his libellis, qui iam dicta cõtinentes negotia præcedunt, addamus & tertium: cuius nimirum sit intentio simul & vtilitas, tam illius translationem, quàm nostri monasterij, quod ab ipso primò fundatum, postea verò per sacri corporis eius præsentiam sufficenter est nobilitatum, præteritum simul ac præsentẽ posteris nostris notificare statum. Igitur post sepulturam eiusdem sanctissimi patris, quæ, sicut scriptum est, sanctorum martyrum reliquijs cõtigua fuit, multis miraculis Dominus tam beati Burchardi, quàm eorundem martyrum merita magnificè declarauit. & idè sit ibidè populũ confluentia, nunc sanitatis obtentu, nunc pro diuersis necessitatibus quærentiũ suffragia: quæ tum, quanuis ob incuriam vel negligentiam maiorum, descripta non reperiamus, veracibus tamen tradita relationibus nequaquàm difficile credimus. Quapropter his intactis, nè fortè, sicut eiusmodi in re fieri solet, spontè detractoribus nostris ora recludamus, ad ea potissimè, quæ nostris gesta sunt vel gerenda temporibus, ad reliquias sanctissimi patroni nostri Burchardi, stylum competenti narrationis ordine conuertamus. Itaque post beati Burchardi decessum, Megingaudus, vir, vt præmissum est, per omnia laudabilis, Episcopatum Vuirceburgensem, catholicis & orthodoxis semper intèdens institutis, rexit quindecim annis. Hic igitur beatorum Bonifacij, Burchardi, Lulli, cæterorumque, quos huc de Anglia diuinus amor adduxit, comperegrinus & compatriota, necnon professione monachus, sicut & illi, nullatenus mutans vel inficiens rigorem propositi, semper irreprehensibilis verbis & exemplis mirificè pollens, gubernacula tenebat pontificalis officij, vnde tam secularibus quàm Ecclesiasticis, cunctisque, qui ipsum nouerant, personis amori simul fuit & honori. Tandem senio iam imbecillior effectus, insuper etiam fortasse ad incrementum meritorum ægrotare se vehementius sensit: moxque reminiscens exemplum prædecessoris & magistri sui, missis legatis tam ad principes regni, quàm ad sacerdotes ecclesiarum, consensu atque consilio cunctorum, quædam de suis Clericis, nomine Bernuelpum, sibi in præsulatũ subrogauit, cooperantibus sibi in eadem ordinatione Lullo Metropolitano, & Vuillibaldo Eistetenſi Episcopo, coram vniuerso ipsius Ecclesiæ Clero populoque. Sicque rebus & possessionibus, mobilibus scilicet & immobilibus, quæ ad Episcopium pertinebant, eidem successori suo relictis, ipse cum paucis ad locum, à quodam Hattonne sibi donatum, commigravit. Remanserunt autem apud monasterium sancti Kiliani * plus quàm quinquaginta, vt alibi diximus, fratres, quos tamen non multò post Bernuelpus cum iniurijs expulsos, ad magistrum suum Megingaudum nauigare coëgit. Ad hæc beatum virum idem Bernuelpus multis inelamationibus vexa-

Jacob. 1.

res. 1. 1. 1.
Ea. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.

Apparet
hinc, autho-
re huius hi-
storiæ anti-
quam esse.

Megingau-
dus Episco-
pus, profes-
sione mona-
chus.

Bernuel-
phus succe-
dit Meging-
gaudo.

Valde est
molestus
Megingau-
do.

uit pro diuersis suppellectilibus, quæ Christi confessor Burchardus in vestitu sacerdotali, siue codicibus, nonnullisque rebus familiaribus reliquerat. cuius tamen disceptationis modum & finem si quis scire voluerit, à quodam monacho, qui tum intererat, conscriptam reperire poterit. Tantam denique, tamque diutinam inquietudinem patri quondam & magistro suo subrogatus Episcopus infixit, ut rædio affectus, sese suosque discipulos, ipsum quoque locum, qui tunc Rorinlatha, postea verò Neunuestat dictus est, Caroli Regis patrocinio committeret, & eius adiutorio monasterium ibidem à se suisque monachis inhabitandum institueret. Vbi dum aliquandiu laudabiliter ac religiosè sub sacratissimi Imperatoris alis ob omni seculari molestia conuersarentur illasi, utpotè tam Deo placentes quam hominibus, ingressus est viam vniuersæ carnis Megingaudus Episcopus, bonis operibus plenus, æternæ remunerationis brauium recepturus. Cuius discipuli Vualtricum de suis mox Abbatem elegerunt, ipsiusque iussu pijsissimi Caroli ad palatium deferentes, eius autoritate, iuxta quod Megingaudus promiserat, confirmarunt.

Obitus Megingaudi Episcopi.

Contra eos, qui monachos aiunt Ecclesiasticis ministerijs fungi non debere. Cap. 2.

Inter hæc redit ad memoriam, quod silentio præterire nullatenus possumus, ob vitandum tamen proximorum scandalum, tuæ dilectioni, quod dico, sit in aurem dictum. Ex tota præsentis opusculi serie colligi valet, immò ipsa, quam literis utcumque tradidimus, historia luce clariori veritate subnixâ, constanter edocet, sanctorum prædicatorum Kiliani, Burchardi, sociorumque eorum instantia, Franciam orientalem Christo conquisitam, Germaniam penè vniuersam magni Bonifacii doctrina in viam veritatis & salutis directam, Alemaniam Galli, Burgundiam Columbani, Bauriam Corbiniani, necnon Ruperti vel Emmeramni fructificaras seminarijs: quos vniuersos, paucissimis exceptis, vniuersali Ecclesiæ monastica professione atque schematis commendauit sanctitas, & quo per mundi contemptum in cælesti theoria facti sunt sublimiores, eo sacerdotali officio digniores, & in prædicationis ministerio apud homines habebantur aptiores. Cum hæc ita sint, immò quia ita esse nemo ambigat, miror, qua fronte quidam monachis sacerdotibus qualibet Ecclesiastica officia interdicare præsumant, si tamen eo ordine, quo prædiximus, per officia regenerationis, ab iisdem prædicatoribus initiata, semetipsos Ecclesiæ filios esse non abnegat. Hi tamen, ne nos partis nostræ quasi temerarios defensores acrius impugnent, magni Gregorij decretum, contra idem schisma promulgatum, necnon Bonifacii, qui quartus ab illo sedem Apostolicam gubernauit, ad idiptum consentientem sententiam relegant. Ait enim beatus Gregorius inter cætera: Videtur nobis, qui sua pro Deo relinquunt, & à passione & à morte eius sumunt exordia mutatae conuersationis, dignius liceat baptizare, communionem dare, poenitentiam imponere, peccata soluere. & post pauca: Censemus ergò monachos prædicare, baptizare, communicare, poenitentes soluere, iuxta constituta recentorum decem & octo Patrum. Item prædictus Bonifacius de eadem re: Sunt, inquit, nonnulli stulti, dogmatizantes, magis zelo amaritudinis, quam dilectionis inflammati, asserentes monachos, quia mundo mortui sunt, & Deo viuunt, sacerdotali officio indignos, neque poenitentiam, aut Christianitatem, seu absolutionem largiri posse per sacerdotalis officij iniunctam gratiam, sed omninò falluntur, & c. vsque ad id: Decertantes igitur contra, monachos in hac re sacerdotali officio penitus non carere præcipimus, ut ab huiusmodi nefandis ausibus reprimantur in posterum: quia quanto quis celsior, tanto potentior. Nobis igitur, pauculis inferis contra eos duntaxat, qui coram oculis nostris vestigia Patrum delere, vel laqueos pedibus nostris abscondere moliantur: licet multo plures Patrum abundant sententiæ, quæ huiusmodi repugnent inuidiæ: libet styllum ad omnia reflectere.

Nota, per quos ad Christum adducta sit Germania.

Decretum S. Gregorij de Monachis.

Item Bonifacii Papæ.

Catalogus Episcoporum Herbipolensium. Cap. 3.

Bernuuephus.

Luitrigus. Egiluardus. Vuolfgerus. Hübertus. Gorebaldus.

Post successorem beati Burchardi Megingaudum, Bernuuephus cathedram Vuirceburgensem tenuit annos septem, homo, ut aiunt, præ cæteris, monachis religiosus infestus multum: quod & colligi potest è superioribus. Post hunc Luitrigus annis tribus, mensibus quinque. Post hunc Egiluardus annis sex, mense vno, diebus vigintitribus. Post hunc Vuolfgerus annis vigintiduos, mensibus sex. Post hunc Humbertus annis decem, mensibus tribus, diebus octo. Post hunc Gorebaldus Abbas inferioris Altachij, peruetusti cœnobij apud Bauaros, annis vndecim.

DE S. BURCHARDO HERBIPOLENSI EPISCOPO. 245

vndecim. (Hunc Gotebaldum manuscriptus codex noster non habet, haud scio an librarij oscitantia, aut ipsius auctoris voluntate.) Post hunc Arno annis triginta sex, mensibus sex, diebus duodecim. Post hunc Rudolphus annis decem & septem, diebus tribus. Post hunc Diedo, vel Thiedo, annis vigintiquatuor, mensibus duobus, diebus quatuordecim. Post hunc Burchardus annis nouem, mensibus tribus, diebus vigintiquatuor. Post hunc Boppo, annis viginti, mensibus decem, diebus quatuordecim. Post hunc Boppo alius annis vigintitribus, mensibus quatuor, diebus viginti & vno. Post hunc Hugo annis sex, mensibus septem, diebus viginti & vno. Hic cum esset acceptus, & ad pontificalem infulam per omnia dignissimus, de reddenda villicationis suae ratione momentis omnibus erat sollicitus. Vnde inter cetera perspicuus monasteriolum, quod in honore beati Andreae Apostoli, sanctique Magni martyris, à beato Burchardo consecratum in superiori libello descripsimus, ab omni religionis profectu defecisse, scilicet tam prelatorum negligentia, quam subditorum insolentia, indeque (quod iusto Dei iudicio consequens videatur) victus atque vestitus necessaria ipsius paucis, qui remanserant, deesse: diuina instinctus prouidentia, monachica institutionis illic fratres congregauit, atque locum eundem, & cuncta illuc pertinentia honori non solum, vt prius, Andreae Apostoli, sed & eximij confessoris Christi Burchardi, primi sui fundatoris, delegare proposuit. Electo denique ad huiusmodi negocium competenti tempore anni, conuocatis vndique tam principibus vicinis, quam ipsius Ecclesiae suae capitaneis, cuncto quoque Clero atque populo, praemeditationis suae coram omnibus intentionem exposuit, & quia hoc ipsum, quod proposuerat, per summum sedis Apostolicae Pontificem, qui tunc temporis Benedictus vocabatur, sibi consensum, neque Romani Imperatoris ad hoc consensus deesset, enarrauit. Contententibus cunctis, & intentionem eius deuotam laude digna prosequentibus, triduanum statim ieiunium indixit: ipsoque peracto, cum ingenti fidelium multitudine, ad tumulum beati confessoris Christi Burchardi, deuotis laudibus personante, processit. Deinde leuatum digna reuerentia corpus sanctissimum, ad supra memoratum reuerenter transfuit monasterium. Reconditis ibidem, vt decuit, venerabiliter reuerendis reliquijs, praefatus pontifex Hugo locum eundem decimis ac terminis, quantum cunque valuit, dilatauit, praedijs, redditibus, libris atque utensilibus copiose ditauit. Monasterium autem ipsum ex illa die tam beati Burchardi Christi confessoris, quam beati Andreae Apostoli patrocinij regendum, tuendum, atque cognominandum instituit. Deinde cum consilio & consensu Cleri sui decreuit, atque banno pontificalis autoritatis confirmauit, vt deinceps quinta feria celebretur solennitas eiusdem translationis: praecedentibus vero tribus diebus, secunda, tertia & quarta feria, per totum Episcopium ab esu carniū abstinetur: synodus etiam ab Episcopo cum omni Clero habeatur: sicque finito concilio, à singulis parochianis cera duorum nummorum precij ad easdem reliquias offeratur. Corpus vero sancti martyris Andreae, siue Magni, cuius mentionem supra fecimus, venerabilis Episcopus Hugo ab eodem monasterio, quo illud sanctus Burchardus olim condiderat, in ciuitatem transfuit, & consocians sanctorum martyrum Kiliani sociorumque eius reliquijs, festiui illi famulatum annuatim exhibere constituit. Ex hoc tempore monasterium, sancti Burchardi corporis praesentia beatificatum, ipsiusque vocabulo specialius agnominatum, praedijs, aedificijs atque donarijs coepit amplificari, & tam ab vrbibus, quam à comprouincialibus amari simul & honorari: adeo vt nonnulli seculo renunciates, seipsos cum rebus suis ibidem Deo offerret, nonnulli etiam filios suos cum oblatione Domino offerentes, sub regulari disciplina Christo deseruituros illum manciparent.

Haec sunt, quae de vita & conuersatione ac obitu, siue translatione sancti patroni nostri Burchardi, per veridicam praecedentium patrum relationem, siue per exemplaria diuersa, inuestigare atque colligere pro modulo ingenioli nostri satagemus.

DE S. ANGADRISINA virgine, sponsa S. Ansberti Episcopi Rothomagensis, cuius festum in quartumdecimum diem Octobris incidit, legat Leclor Vitam eiusdem Ansberti Episcopi in primo Tomo, 9. Februarij.

DE S. COSMA Episcopo vero, cuius festiuitas eodem 14. huius mensis die occurrit, habetur in Vita S. Iohannis Damasceni tertio Tomo, Maij 6.

Arno.
Rudolphus.
Diedo
Burchardus

Boppo.
Itē Boppo.

Hugo.

Hugo Episcopus monasterij S. Burchardi reparat & reformat.

Transferuntur reliquiae S. Burchardi

Eccē priscorum Germanorum festiuitatem.

DE TRANSLATIONE SACRI CORPORIS S.
DONATIANI RHEMENSIS ARCHIEPISCOPI AD BRV-

gas Flandriæ: quam idcirco hic posuimus, quod in diem 14. mensis Octobris
incidat natalis beatissimi Episcopi huius, nè tantum virum
præterisset videretur.

Octobr. 14.
quod ad de-
cessum san-
ctissimi viri
attinet.

Balduinus
Ferreus ap-
pellatur Co-
mes & Mar-
chio Flan-
diæ.

ANNO Domini octingentesimo sexagesimotertio, cum iam tertio Flandriam Nortmanni & Dani ferro & igni vastarent, Balduinus Ferreus (qui cum aliquot decessoribus suis iam inde à Carolo Magno Flandriæ forestarius, siue litoris Flandrici, tum Saxonici, custos appellatus est) à Rege Francorum Carolo Caluo, cuius filiam Iuditham rapuerat, atque uxorem duxerat, dotis nomine totam regionem, Scalde, Somona, atque Oceano terminatam, accepit, pace inter Regem & ipsum composita intercessione Pontificis Maximi Nicolai I. & Rhemorum Archiepiscopi: appellatusque est Comes regni Francorum, & Marchio Flandriæ, idque eo potissimum nomine, ut aduersum Danos, omnemque Aquilonis barbariem perpetuus foret regni Francorum propugnator. Ebo quoque Rhemensis Antistes, pacis Flandriæ confirmandæ causa, & ut ferocis gentis animi cultu religionis mitescerent, sancti Donatiani corpus Balduino Comiti, quem diximus, in Flandriam misit: cuius Ebonis de ea translatione literæ, quas mox subiungemus, inuentæ sunt in priori theca cum sanctis reliquijs, cum secunda fieret translatio ex veteri theca in aliam longè preciosiorem, anno Domini millesimo nonagesimo sexto, octauo Idus Ianuarij, sub Marchione Flandriæ Roberto, ac Præposito Bertulpho. Ebonis literæ eiusmodi sunt:

Literæ Ebo-
nis Archie-
piscopi.

Ego Ebo, indignus Rhemorum Archiepiscopus, hunc thesaurum, super gemmas & aurum preciosum, tibi gloriose Marchio Balduino, nostrorum consilio Clericorum transmittito: Donatianum scilicet, septimum nostræ sedis Episcopum, miræ sanctitatis virum, pium exauditorem, & promptissimum apud Deum intercessorem, tam secularibus angustijs occupatis, quam peccatorum sceleribus detentis, quod nostris & antecessorum nostrorum temporibus satis probatum est. Eius, sanctique Remigij, ac innumerabilium Sanctorum vitæ scripta, Vandalorum vastatione scias esse deleta. Hunc attestatione diuina tuæ fidei committo, quatenus eum diuino seruitio, in quantum valēs, honorifices, & secularibus dites. Vale dilectissime in Domino.

Basilica S.
Donatiani
Brugis con-
ditur.

Translatæ sunt autem hæ sacræ reliquiæ primò ad Turholtum monasterium: deinde cum magna celebritate Brugas, iussu eius, quem diximus, Balduini Ferrei: qui sacellum antiquum, in honorem sanctissimæ Virginis dedicatum in Burgo Brugensi, in basilicam beatissimi Donatiani murauit. Literæ Ebonis Archiepiscopi, quas paulò antè annotauimus, etiamnum exstant in loculo, quo S. Donatiani corpus integrum continetur: inspectæ & attrectatæ à multis eius ecclesiæ Canonicis, cum tertio transferretur sacrum illud corpus à primo Brugarum Episcopo D. Petro Curtio, anno 1565. 13. Octobris. Porro primæ translationis, quæ sub Balduino Ferreo facta est, festum celebratur Brugis 30. Augusti. Basilica verò, olim collegiata, modò ecclesia Cathedralis est. Hoc loco quædam libet miracula subiungere, quæ facta sunt à translatione prima, habenturque in vetustis manuscriptis codicibus: sed nos ea non nihil contraximus ob vitandam prolixitatem.

In quodam Frisæ oppido Ermengardis foemina fuit. Ea quandoque haustura aquam, cum hydria ad puteum abiit. Ecce autem à monte vicino melodia mirifica ad eius perlata aures, eam illexit, ut relicta hydria, properaret ad montem. Vbi cum sese prostrauisset, animum oblectatura concentu illo musico, blando sopore correpta est. Cernens id quidam malignus homo, malo dæmone instigante, bullienti aqua eam perdidit. Vnde non solum pili capitis omnes, carne & sanguine permixti, cum ingenti dolore defluerent, sed etiam oculorum lumen extinctum est. Ità misera illa octo annis ea cæcitate laborans, alieno ductu, scipioni innixa, suos regebat gressus.

S. Donatia-
nus apparuit
cæcæ foemi-
nae.

Anno nono ipsa nocte sacratissimæ natiuitatis Christi apparuit ei senex quidam, canitie venerabilis, albis amictus vestibus, pedum pontificium manu tenens, atque hunc in modum eam appellans: An ne molesta tibi est, filia, tam diuturni temporis cæcitas?

At

At illa: Ità ferè natura comparatum est, inquit, ut quæ molesta sunt, non sine molestia ferantur. Tum senex: Accingere, ait, filia, & Brugas ocyus proficiscere. Illic, me patrono, caelestis tibi aderit medicina. Respondit mulier: Quanam ratione, mi domine, Brugas ego petam, quæ & via, & loci, & ipsius etiam nominis ignara sum? Tum senex apprehensa illius dextera, publicam ei viam humanissimè indicavit. Cumque abiret, illa sublata voce sciscitabatur, quisnam esset, & quo vocaretur nomine. Illo respondente Episcopum se esse, & Donatianum appellari, mulier expergescens, tali visione lætatur. Sed cum de veritate hæsitaret, iterum ac tertio apparuit ei sanctus Episcopus. Atque ità omni ambiguitate reiecta, fidelium sulca præsidio, peruenit ad locum. Erat tum annus instauratæ salutis millesimus & vndecimus. Fratribus autem Missarum solennia celebrantibus, alieno ductu in ecclesiam ingressa, ad locum, ubi sanctissimi Donatiani corpus conditum est, cum ingenti deuotione & perfecta fide accessit. Post prolixas preces, nerui contracti momento temporis, non sine dolore laxati sunt, & cum ab oratione surrexisset, oculi stillabant sanguinem: illa verò magna voce Deum laudans, lumen amissum sibi sensit restitutum. In argumentum fidei accurrens sacræ ædis Præpositus, & rem diligenter inuestigans, fidele testimonium ijs, quæ diximus, perhibuit: & omnis plebs, ut vidit, dedit laudem Deo & sancto Donatiano.

Mulier sanatur ad eius sacrum corpus.

Cum in clytus Flandriæ Marchio Balduinus, cultor iustitiæ, pacis amans, inter cetera bonorum operum studia, monasterium in castro Hasnoniensi fundatum extruxisset, eius dedicandi causâ mirificos ex immensis opibus suis adhibuit apparatus, tantæque solennitati omnes Flandriæ optimates cum suis iussit interesse. Cunctorum quoque sanctorum suæ ditionis corpora cum Episcopis, Præpositis, Abbatibus & subditis suis adesse voluit. Vnde factum est, ut etiam preciosus patris nostri Donatiani thesaurus, cum alijs reliquijs, magna procerum stipatus caterua, ad eum locum honorificè apportaretur. Et quia tot hominum millia is locus capere non poterat, fixis tætorijs, sanctorum corpora custodientes, diuino cultui vacabant. Populus verò certatim ad ea cum oblationibus accedebat. Inter alios etiam nobilis quidam ad sancti Donatiani corpus venit, per tantum patronum peccatorum suorum remedia expetens. Ecce autem post affixa loculo eius oscula surgente illo, quidam, cuius magno ardebat odio, cuique iam pridem necem moliebatur, ad genua eius præcidit, propter Deum & sanctum Donatianum sibi ab illo veniam dari petit: In te, inquit, peccaui: misereere mei, ut etiam Deus misereatur tui. At ille stomachabundus minatur, nisi quamprimum se dimittat, in sancti corporis præsentia se illum trucidaturum: quantoque alter in petenda venia erat cõstantior, tanto ille pertinacius eum repellebat. Mouit ea res Clerum & populum, qui aderat: simulque cum homine supplice abijciunt se ad pedes illius, orant multis modis, eum flectere cupientes. Sed ille nec precibus, nec lachrymis mouetur: immò maioris furoris œstro percitus, obstinato animo à sancti corpore recedit. Non dormitat autem vltio præpotentis Dei: repente utroque lumine orbatur. Crescente dolore & timore, animi sui angores horrendo eiulatu prodere compellitur: Heu me miserum, inquit, qui Deum & sanctum Donatianum grauiter offendi. prærensque aliorum consilijs, humiliter petit ad sancti corpus se adduci. Coram illo se prosternens, diu cum lachrymis & gemitibus deprecatur. Inde surgit à precibus, osculatur hominem, cui erat infensus, & redit amissum lumē. Clamor populi in sublime tollitur, Deus in sancto suo ab omnibus collaudatur: Marchio Balduinus hæc audiens, mirificè exhilaratur, maiori diuini cultus inflammatur desiderio, pijsimum patronum sanctum Donatianum maiori veneratione complectitur.

Ecclesia S. Donatiani in castro Brugiensi olim monasterium.

Percutitur diuinitus, nolens ignoscere veniã peccanti.

S. Donatiani meritibus sanatur.

In eiusdem beatissimi viri castro, (ut habet codex) id est, Brugis, mulier paupercula & senex adeò contracta fuit, ut multis annis miserandū in modum reptaret. Ea nocte quadam leuiter obdormiens, videt quendam niuea indutum stola, blanda voce sibi dicentem: Tempus est, filia, ut tantis malis finis imponatur. Itaque ad ecclesiam illam accedas, (eam autem digito demonstrabat:) illic à Domino cõsecutura veniam peccatorum, ob quæ ista pateris, & per eius ecclesiæ patronum sanctum Donatianum, perfectam corporis sanitate recuperatura. Illa euigilans, laudat Deum, manè dormesticis & alijs fidelibus indicat visionem, reptat ad ecclesiã plena fide, orat ibi cum lachrymis, surgit tam sana & incolumis, ut nulla morbi vestigia in corpore cernerentur. Agit qua potest virium facultate, gratias sancto Donatiano: omnis ciuitas hæc audiens, magnis vocibus laudat Deum.

Femina cõtracta curatur.

Ea tempestate, qua innumeris Christianorum exercitus Hierosolymam petijt, infideles è terra sancta profligaturus, Marchio Flandriæ Robertus, vir forma corporis eximia, cum nobilioribus & optimatibus Comitatus sui eò quoq; profectus est. Eius verò gubernatione Flandria destituta, malus dæmon inter eos, qui remanserant, præsertim verò Brugenfes, tantam excitauit animorum dissensionem, vt frater aduersus fratrem tumultuari non vereretur. Indè verò bella extiterè intestina, quæ sine multo sanguine sedari non potuerunt. Illis malis incrementibus, iubente monasterij S. Donatiani oppidi Brugenfis Præposito, & fratribus id consulentibus, corpus eiusdem S. Donatiani extra basilicam in plateam illi propinquâ, cum multâ deuotione exportatum est. Ibi tum sacerdote ad populum concionante, mirum in modum per sancti spiritûs gratiâ ad eò discordia omnis sopita est, vt cuncti inter se pacis fœdera inirent. Atque vt dubium non esset, eam pacem diuinitus conciliatam, puer quidam, toto vitæ suæ tempore claudus, apud sancti corporis loculum depositus, quanta potuit animi cõtentione opem postulauit: (Viderat enim in somnis, vt ipse aiebat, à sancto Donatiano se curatum iri) atque ibi sanatus est. Eodem die, sacro eius corpore in monasterium reportato, quædam paralytica ad loculum eius eo morbo liberata est. Id verò miraculum idcirco factum creditur, vt populi incredulitas confutaretur, antecedens miraculum, quod in puero contigerat, non sancto Donatiano, sed sancto Ilhero tribuentis, vt cuius loculo puer ille propinquior fuisse videretur. Itaque laudatur Deus ab omnibus, & sanctus Donatianus honoratur.

Tumultus
sedatur.

Puer claudus
curatur.

Itém paralytica.

Istius Ilheri
meminit
Molanus in
suo indiculo

In monasterio Guatimensi, à viro religioso Odfrido constructo, in quo Clerici degunt, Apostolicæ vitæ canonem sectantes, quidam Hermarus, vir fidelis, eidem sacerdoti Odfrido duos paruulos filios obtulit, Domino illic seruituros. Dedit ergo operam Odfridus, vt in virtutum studio illi suos haberent progressus. In altero verò illorum, cui Themardi erat nomen, memorabile Deus per sanctum Donatianum miraculum declarauit. Cùm enim nono ætatis anno oblatuisset in monasterio, & religiosè viuens, de bono in melius semper proficeret: vbi adolescentiam attingit, oculo Dei iudicio ad eò est paralyti dissolutus, vt à planta pedis vsq; ad verticem, dimidia sui parte membrorum officio esset destitutus. Eo incommodo cùm iam triennio laboraret, & natalitio beati Nicolai die populus frequentior ad locum illum conflueret, quadam mentis alacritate petijt, vt cum cæteris fratribus communi celebritati & lætitiæ, ipsi interesse liceret. Nocte igitur adductus in ecclesiam, pro deuotione lectionem legit: sed vim morbi non ferens, absolutis laudibus, aliorum opera ad lectulum reductus est. Vbi cùm vix tenuiter obdormisset, repentina luce cubiculum totum perfunditur, atque in ea duos quosdam præclaros viros ad se aduentantes conspicit. Antecedebat autem illos senex quidam, honoris, vt videbatur, & officij causa, propter illorum eximiam dignitatem: illis cum quadam singulari grauitate eum subsequētibus. Fratrem autem ex ea visione timore correpto, is, qui præcedebat, familiariter ad eum decumbentem accessit. Eum verò diligenter intuitus frater, animaduertit dominum Odfridum esse, qui ante biennium è vitâ migrarat. Eo igitur agnito, mirum in modum exhilaratur, & quibus potest modis, tres illos veneratur. Tum senex ad illum: Dormis ne, inquit, fili? At ille: Itâne, mi pater, ait, dormire me posse credis, quæ vsque ad eò debilem conspicias? Tam abest ab oculis somnus, quàm à membris sanitas. Et senior: Respice, inquit, filij, in hos: quorum alter est sanctus Donatianus Brugenfis, qui te visitatum aduenit: alter verò Blandiniensis cœnobij habitator

Visio fratris
paralytici.

Istius Gudualis
Episcopi sit me-
tio in indiculo
D. Molani.

sanctus Gudualus. In illorum igitur vltra humanum modum luculentos vultus & pontificias infulas frater suos intendens obtutus, eorum formas animo suo impressit, & fratribus postea exposuit. Porrò Odfridus ad Donatianum conuersus, En, inquit, vir sancte, iubet Deus, vt hunc canonicum sanes, qui ad proximum Christi natalem Brugas veniet, & suæ staturæ filum argenteum, duos Anglicos valentem, pro munere tibi apportabit: atque eiusdem precij dono, quotannis eò se conferens, tuum cumulabit altare. Respondit sanctus: Placet, quod dicis. Apprehensam ergò dexteram fratris senex beati Donatiani dexteram admouit, atque huiusmodi verbis eum illi commendauit: Accipe, vir sancte, hunc canonicum pro illo vno è tuis, quem tibi nomino, qui nisi ad meliorem frugem se receperit, damnationis sententia ferietur. Huius nomen frater nulli vnquam indicare voluit, at tamen ante obitum eum conuersum ait. Interea duo illi dispãrent, relicto apud fratrem Odfrido senè, qui eum, quid deinceps ageret, diligenter instituit, & multa ei arcana tanquàm fideliter

fideliter

fideliter enunciauit. Deinde etiam ille recedit, fratremq; præ angustia multo sudore madentem relinquit. At ille fratribus visionem refert, seque sanatum iri constanter affirmat. Circa festum natalis Christi non sine ingenti labore Brugas venit, beati Donatiani corpus inuisit, magnisq; pressus doloribus, imminente Christi natiuitate perfectè reualescit, munusque à sene indictum offert. Accidit hoc anno salutis millesimo octogesimo octauo, eodemque tempore apud sacrum beatissimi Donatiani corpus cum magna Cleri populiq; exultatione fideliter recitatum est.

Paralyticus apud corp^o S. Donatiani perfectè restituitur.

VITA VENERABILIS DOMINICI LORICATI,

PER PETRUM DAMIANI AD ALEXANDRUM

Papam scripta. Habetur Tomo 8. Aloysij.

DICE sanctissime pater, dum Epistola, in qua vitam Rodulphi descripsimus, gerulus, qui ad vos veniat, quaritur, & non suppetit: repente aliud, quod vberius ad edificationem proficere valeat, si scribatur, occurrit. Et forsatis ob hoc nuncius mihi superna dispositione subtrahitur, vt interim vacantem me stylus ad aliud trāserat. Vir itaq; Dei Dominicus, pater & dominus meus, antè annum defunctus est: cuius vita si scribatur, vereor nē forsatis à quibusdam fratribus incredibilis indicetur. Sed absit à me mendacium scribere. Nam qui veritatem pro viribus veraciter colo, commentum fallacia nō admitto. Neque enim illud nos later Apostoli, qui cūm prēmisset: Si Christus non resurrexerit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est & fides vestra: statim subiunxit: Inuenimur autem & falsi testes Dei, quoniam testimoniū diximus aduersus Deum, qui suscitauerit Christum, quem non suscitauit, si mortui non resurgunt. In quibus Apostolica sententiā verbis, vt diutius non immoremur, in promptu lector intelligit, quoniam qui vel Deum, vel Dei seruum mirabile quid fecisse confingit, non modo fabricati mendacij præmium non meretur, verū etiam aduersus eum quem laudauerat, falsum testimonium protulisse conuincitur.

Octobris 14 Cap. 1.

Dominici sanctissima vita.

1. Cor. 15.

Dominicus itaq; cūm esset in seculo clericus, quia tūc Simoniacæ vigeat hæresis, quæ & nunc vtinam prorsus esset extincta, vt presbyter fieret, à parentibus eius data est Episcopo hircinæ pellis aluta. Sed quia, sicut ait Apostolus, diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: hæc vna beati viri culpa, multorū post bonorum probatur extitisse materia. Nam hoc pauore perterritus, cōtempnit seculum, induit monachum, arduumque mox eremiticæ vitæ, tanquā bellator intrepidus, arripuit institutum. Sed quia malè promotus est, donèc vixit, sacrosancti altaris vsurpare ministerium non præsumpsit. Virgo vsque ad obitum fuit, vitam eremiticam non omisit: vbi nimirum sub magisterio sancti viri Iohannis, qui dicebatur de Monte Ferenti, per plurimos vixit annos. In illa igitur eremo, quæ scilicet erat in regione, quæ dicitur Luccoli, constituta, decem & octo videbantur cellulæ ad habitandum fratribus deputatæ, vbi nimirum sub hac regula vivebatur, vt nunquā vinum biberent, nunquā adipe alimenta condirent, vnum in Dominica die, sed & quinta feria pulmentum sumerent, quinque per hebdomadam diebus in pane & aqua ieiunium celebrarent, solis autem orationibus vacantes, vel manuum operibus insistentes, non agriculturam exercebant, non prædia, vel aliquam substantiam, præter vnum sagnarium, possidebant. Cum quo scilicet asello, vel equo, vnus erat minister, qui vel ad acquirēdas, vel ad terendas, fruges indeficiē discurrebat, solusque eos cunctis necessitatibus sustentabat, Iohannes scilicet: qui postmodum loci Abbas factus, sub honesta rexit administratione conuentum. Tenebat autem per totam hebdomadam districta censura silentium, quod utique Dominica die post vesperam, cibumque soluentes, habebant loquendi inuicem vsque ad completionis officium libertatem. Nudis præterea pedibus & cruribus iugiter in cellulis morabatur. Dixit autem mihi, quia cūm cohabitaret Ansoni, religioso videlicet viro, quem & ipse vidi, quotidie per omnes canonicas & disciplinā sibi inuicem scoparum ictibus ingerebant. Qui videlicet Anso sibi aliquando conquestus est, quod nouem diarias panis pensas in ventre simul haberet.

Cap. 2.

Rom. 8.

Fit monachus eremita.

Manet virgo.

Nota, arduum vitæ institutum.

Abstinencia eius.

Silentium diurnum.

for. horæ

Tanta

Mira incidia. Tanta quippè macerabantur inedia, vt aridus panis constiparetur in ilibus, ac digeri difficilè posset.

Cap. 3. Illic etiam quidam frater erat, qui sepe vagabundus egredi de cella tentauerat, quem Iohannes Prior eremi, prout dignum erat, prius austerè corripuit, deinde in sua præsentia vapulare præcepit. Cumq; iubente magistro, se cœpisset induere, superbè locutus est: quem rursus magister exui, rursus præcepit verberari. Sed adhuc etiã se vestire incipiens, superbum quid effluere non cessauit: sic tertio, sic quarto, & si ritè teneo, vsq; sexies verberatus est, nec emendatus. Exutus enim, & reindutus, humilia respondere nõ potuit. Septima verò vice flagellatus, cum se cœpisset induere, clara statim voce clamauit, dicens: Ecce diabolus abiit, ecce nequissimus cordis mei habitator aufugit, meque nexibus, quibus adstringebar, extractis liberum reliquit. Iam iam domino ac magistro meo libenter obtempero, eiusq; me subdendum legibus per omnia repromitto. Hoc modo frater ille ad humilitatis custodiam redijt, & in cellula iugiter perseuerans, deceterò irreprehensibiliter vixit.

Frater superbus flagellis tandem corrigitur.

Cap. 4. Longè verò post, magistro præbente consensum, dignatus est vir sanctus prædictus mihi misero, & quem ipse suscipere dignaretur, indigno, mira se prorsus humilitate committere, & sicut Abbati monachum subiugare. Cui nimirum præstitit, non accepit. Et quem susceperam velut in subiectione clientem, gaudeo me in schola Christi verè philosophiæ percepisse * datorè. Itã quippè vita eius, prædicatio & ædificatio, doctrina erat, & disciplina. Sed quia nos nonnulla huius sancti viri dicta, vel facta per diuersa distatús nostri iam opuscula sparsimus, non viderur absurdum, si eadem hic, quæ ramen præ manibus habentur, eo ipso stylo, quo scripta sunt, apponamus. Sanè facilioris est exitus, ex dolatis lignis domum construere, quàm dolando simul & construendo laboris exercitium geminare. Nam & de templo Salomonis scriptum est: Domus autem cum ædificaretur, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificata est: & malleus, & securis, & omne ferramentum non sunt audita in domo, cum ædificaretur. Habemus & nos, iuxta nostræ manûs impolitiem, politos lapides, quos vtiq; sufficit nobis, vt in structura duntaxat, itã vt inuenti sunt, simpliciter ordinemus.

Cap. 5. In Epistola itaq; ad dominum Teozenem inclusam missa, hoc me scripsisse reperio: Sed cur ego sanctos cõmemorando viros diuersa passim loca perlustro, quando quidem intrã limen, & præ manibus teneo, ad cuius dignè efferenda præconia impar viribus non assurgo? Certè cellulis altrinsecus constitutis, solo basilicæ mediantis interstitio, ego illeq; diuidimur. Cuius si virtutibus enumerãdis inuigilo, antè dies elabitur, quàm scribendi materia deficere posse videatur. Dominicum dico, doctorem videlicet, & dominum meum: cuius quidè lingua rustica est, sed vita artificiosa satis, & lepida. Quæ sanè vita satis vtilis ad ædificationem, vnius operibus prædicat, quàm sterilis quorundam lingua, quæ accurata phaleratã vrbانيتatis verba inaniter trutinat. Longo iam annorum elabente curriculo, ferrea ad carnem lorica præcinctus, infederabilem pugnam cum iniquis spiritibus conferit, semperq; paratus ad prælium, non solum corde, sed & corpore præmunito aduersus hostiles acies feruidus bellator incedit. Hanc autem continuã vitæ consuetudinem indifferèter habet, vt vix dies vlla prætereat, quin duo psalteria modulando, vtraque manu scopis armata nudum corpus allidat. Et hoc remissiori quidem tempore. Nam Quadragesimalibus circulis, siue cum pœnitentiam peragenda habet, (crebrò enim centum annorum pœnitentiam suscipit) tunc per dies singulos, dum se scoparum tonsionibus afficit, vt minus, tria psalteria meditando perfoluit. Centum autem annorum pœnitentia, sicut ipso auctore didicimus, sic expletur: Cum tria scoparum millia vnum pœnitentię annum apud nos regulariter expleant, decem autem psalmodum modulatio, vt sæpe probatum est, mille scopas admittat, dum centum quinquaginta psalmis constare psalterium non ambigitur, quinq; annorum pœnitentia in vnius psalterij disciplina rectè supputantibus inuenitur. Porrò siue quinque vicies, siue viginti quinques, centum faciunt. Consequitur igitur, vt qui viginti psalteria cum disciplina decantat, centum annorũ pœnitentiam se peregisse confidat. Quanquã & in hoc omnè modum

Domini ferrea lorica ad carnem indurus. Dominicus superet: quia cum nonnulli vnam manũ in disciplinis agendis exerceant, iste, vt reuerã Benjamin filius, contra rebelles carnis illecebras vtraq; manu infatigabiliter pugnat. Hanc autem centum annorum pœnitentiã, vt mihi ipse professus est, facile sex diebus ex more consummat. Memini quoque, quia cuiusdam Quadragesimæ imminētis initio, mille annos imponi sibi per nos ad pœnitentiã petijt, quos certè

Nota vitæ austeritatẽ.

9. Domini-
cus Benia-
min, id est,
doloris fili-
us nuncupa-
tur.

tè omnes fermè, antequàm ieiunij tempus transigaretur, expleuit. Et paulopòst hoc profecutus sum.

Nunc ad Dominicū, de quo cœperat, sermo recurat. Enimuerò cū hunc iam & incurua senectus deprimat, & crebris insupèr sèpè laboribus contabescat, mirum vndè illi tantus feruor incandeat, vt in spiritualibus exercitijs se sèmpè inuictum, sèmpè infatigabilem reddat. Nam, vt ipso referente cognoui, sèpè duo psalteria cum disciplinis stando continuat, ità vt neq; interim sedeat, neq; vel ad momentum à * persecutionibus incredibili mentis feruore quiescat. Inquirenti mihi aliquandò, vtrum possèt cum ferrea vestis pondere aliquantispèr genuum flexibus insudare, sub hac mihi dedit obscuritate responsum: Cū incolumitas, inquit, mihi votiua responderet, quandoq; per omnes totius psalterij quindenos psalmos centiès genuflectere confueui. Quod quidem tunc non diligenter attendi, postmodum verò quod dictum fuerat, mente reuoluens, à depresso homine mille in vno psalterio † fieri admiratus expaui. Quadam die post vesperam, cellulā meam ingressus, Magister, inquit, (hoc enim indigno vocabulo me ex humilitate compellat) hodiè feci, quod hactenus me fecisse non memini. Octo nempe psalteria inter diem ac noctem modularus expleui. Videbatur autem tunc totus vultus eius, vt scopis attritus, ac sulcantibus quibusdam vibribus liuefactus, tanquàm si pila fuerit, ptisanarum videlicet more, contusus. Psalmodia sanè illi idcirco tam facilè prouenit, quia non tam verba, vt ipse asserit, lingua perstreperente reuoluit, quàm sensum mentis viuacitate percurrit.

Aliquandò à me remotus habitabat, cumq; ad me ingressum, quibus tunc se vitæ legibus regeret, inquisissem, respondit, se carnaliter viuere, & quintis sèpè ferijs cum Dominicis diebus, à solito se abstinentiæ rigore laxare. Requisitus, vtrum quolibet pulmento, ouis, vel caseo vesceretur, negauit. Rursus, si piscibus, aut pomis: Pisces, ait, & poma, si qua sunt, agrotantibus præbeo, quorum non minimam multitudinem iacere in nostris partibus ingemisco. Cumque illum durus exactor in angusto concluderem, dicens: Vndè ergò illis diebus remissus viuis, si nihil eorum comedis, quæ necessè sit vel ignibus decoqui, vel arboribus inueniri? Respōdit: Fœniculo, inquit, cum pane libenter vescor. Mox nimirum peritè cognoui, quàm carnaliter homo viueret, qui suas delicias fœniculum constituisset. Habet planè vberem lachrymarum gratiam, sed alternam. Cū enim reclusus sub districto se silentio reprimat, mox vt voluerit, affluenter plangit. At si colloquio frequenter, fletum se amisisse conqueritur. Sed & ego illi sèpè penuriam meæ ariditatis impropero, dicens: Heu, inquam, mi pater, istæ tuæ lachrymæ infœcundæ sunt, quæ alias orando lachrymas parere nequeunt. Optarem nanq; quod consequens est, nimirum vt sicut tu mihi pater es, ità nihilominus & tuæ lachrymæ mearum quoquè lachrymarum fierent genitrices.

In Regula quoquè eremitica inferuisse me recolo. Dicam: Sed quis scit, vtrum fides assertioni fidelissimæ præbeatur? At paruipendendum est, si humana temeritas arguat, quem summa veritas falsitatis excusat. Est inter nos, qui nonnunquam vno die continuato cum nocte, nouem psalteria meditando decurrat, & interim penè semper vtraque manu, scopis armata, nudum corpus afficiat. Notandum autem, quia dum hæc peragere satagit, nocte, vel die dormire non vacat: sed aliquandò genua flectens, dum caput terræ deponit, sic nudo repente somnus obrepit, eoque solo contentus est. Hic mihi aliquandò fraterna familiaritate conquestus est, quia cū nouem sic psalteria sèpè modulando perficeret, ad decimum nunquam potuerit peruenire.

In Epistola quoquè, quā Blanca Comitissæ direximus, hæc nos indidisse videmur. Vtinam daretur tibi nunc dominum meum videre Dominicum, qui quod imperitæ linguæ conatur officio, ipse te efficaciori luculentissimæ vitæ doceret & informaret exemplo. Hic denique à tribus circiter annorum lustris lorica ferrea vestitur ad carnem, duobus autè ferreis circulis in corpore cingitur, duobus itè per brachiorum armos arcatur.

Sed quia de illo in alijs nostris opusculis iam plura digessimus, nunc quod vix ante sex dies ad nos veniès retulit, proferamus. Ait itaque: Cōtigat me nôsse, quòd scripseris, nouem me vno die psalteria decantasse cum corporalibus disciplinis. Quod certè cū audiui, tremefactus expaui, & conscientia remordente congemui. Vg, inquam, mihi: eccè hoc de me, nesciente me, scriptum est, & tamen vtrum à me hoc fieri potuisset, ignoro. Ego rursus experiar, & an hoc implere potuerim, indubitanter agnoscam.

Cap. 6.
Magnus feruor in fene.

* percussio-
bus legen-
dum puto.

† genuflexiones, hic deesse videtur.

Cap. 7.

Lautior eius, panis cum fœniculo.

Cap. 8.

Nouè Psalteria dicit intra 24. horas meditando.

Cap. 9.

Duobus circulis ferreis circuncingitur.

Cap. 10.

XII. Plalteria cōtinentē absoluit virgini in ceteris le cadens.

S. Michaelis festiuitas.

Multi eius exemplo flagellationis purgatorij arripiunt.

Cap. 11.

Nota difficultimum laborem quotidianum.

Cap. 12.

Diutissime orat extēsis brachijs.

scam. Quarta igitur feria me vestibus exui, & armata scopis vtraque manu, totam noctem ducendo per uigilem, psallere, ac me verberare non destiti, donec die altero decursis duodecim ex more psalterijs partem decimertij, vsq; ad psalmum, Beati quorum, absolui. Potrò quod nobis durum sæpè videret & asperum, quàm ille puerile deputer ac despectum, vno doceamus exemplo. Frater quidam cum à scoparum ictibus nimis abhorreret, atque perferre grauissimum iudicaret, tandem tamen domini Dominici crebrius insistētis adhortationibus acquieuit, ac per modulationem totius psalterij, & insupèr quinquaginta psalmorum, sibimet disciplinam inferre proprijs manibus non cessauit. Erat autem nox illa præcedens Dominicam diem, & beati Michaëlis festiuitatem. Cumq; factò manè ad prædictū senem frater ille venisset, timens nè de indiscretione redargueretur, cum quod egerat, per ordinem retulisset, hac ille voce respondit: Noli frater, pusillanimis esse, vel pro hac tua, quæ nunc est, infirmitate diffidere: potest enim Deus ex imis te ad altiora prouehere, & huius lacteolæ tuæ conuersationis infantiam, ad iuuenilis roboris incrementa firmare. Et adijciens ait: Nos etiam primò pedetentim cœpimus, sensimq; ad quod nos diuina pietas perducere voluit, licet imbecilles ac fragiles, educti sumus. Sicque factum est, vt non eū de immoderato seruore, sicut ille timebat, argueret, sed nè desperationi succumberet, tanquàm qui minimum quid egisset, animum resoueret. Huius itaq; sancti senis exemplo faciendæ disciplinæ mos ad eò in nostris partibus inoleuit, vt non modò viri, sed & nobiles mulieres hoc Purgatorij genus inhiāter arriperent. Nam & relicta Techbaldi sublimis vtiq; generis, & non infimæ dignitatis, mihi aliquandò retulit, præfixam huius disciplinæ centum annorum se pœnitentiam peregisse.

In Epistola etiam ad Iohannem Priorem eremi, quæ iuxta Susa vicinum montem est constituta, cum eum, eiusq; subiectos ad extensionem in orationibus exhortatoriè prouocarem, dixi prius de quodam feruentissimo in amore Christi fratre nostro, Adam nomine, deindè Dominicum in exemplo subieci, ita inquit: Habemus autem quendam iuueniculum fratrem, qui confessus est, à capite vsq; ad finem psalterij eleuata se brachia tenere dum psallit, ita vt laquear tabulatum cellulæ manibus sæpè contingat, hac tamen discretione seruata, vt per quinquagenos psalmos ad momentum brachia extenta deponat, & protinus erigat. Habemus & alterum prouectioris ætatis, incuruū videlicet senem, & vt secretè tibi constitear, hic Dominicus est. Is itaq; quandam scriptiunculam reperit, vbi dicebatur, quòd si quis duodecim illic notatos psalmos, viciè quater, erectis in modum Crucis manibus, caneret, pro vno posset anno pœnitentiam regulariter compensare. Protinus ille in exercitium id quod dicebatur, arripuit, & duodecim illos psalmos extēsis brachijs, sicut dictum est, viciè quater sub nullo prorsus interuallo, sed vno ductu quotidie decantabat. Scripsi super hoc & in alijs fortasè opusculis, quæ vel ad præsens defunt, vel facillè memoriæ non occurrunt. Itaque ab eorum replicatione, quæ scripta sunt, ad noua quælibet articulus transferatur.

Enimuerò quasi quidam diuinus ignis in eius pectore iugiter æstuabat, qui nunquam permittebat eum à spiritualis exercitij labore quiescere. Aliquandò namq; cum ego perquirem sacrosancto die Paschali, cæteris fratribus, iuxta morem, meridie quiescentibus, vtrum & ipse dormisset, ait: Certè, pater, dixi in corde meo: Quid mihi, tam longis adhuc noctibus, in die dormire? Extēsis itaque in Crucis effigiem brachijs, psalteriū cœpi: Quo me sic stante decurso, signum protinus horæ Nonæ perfonuit. Hoc itaque modo iunxit victoriam Crucis cum gloria resurrectionis. Aliquandò cum de quotidianis, vt mos est, inuicem confabularem operibus, ait: Hac etiam nocte, quid mihi cōtigerit, manifesto. Nam dum solutus sopore surrexi, mox brachijs in modum Crucis extēsis psalterium cœpi: cumque psalmis omnibus, & canticis, quæ sequuntur, hymnisq; decursis, eò loci iam essem, vt solo catholice fidei psalmo, & litanij deberem cuncta concludere, incidit in mētem, vt interim ista dimitterem, ac pro defunctis psalterium decantarem. Igitur brachia non deponens, ad defunctorum psalterium transij, quod iuxta morem per quinquagenos psalmos trifaria lectio-num interpolatione distinxit. Quo sic expleto, ad id protinus, quod omiseram, redij, atque hoc, quod de primo psalterio reliquum erat, expleui. Cumque de tertio consequenter aggrediendo psalterio cogitarem, benefactum, vt ita dixerim, signū repente nocturnæ synaxis insonuit, quod me depositis vlnis officij cum fratribus celebrare cœgit, & certè nescio quo anni tempore noctes breuiore erant.

Aliquan-

Aliquantis porrò ante obitum annis, quasi nouum supplicij genus inueniens, virgarum scopas in corrigiarū scuticas vertit, semelq; gustato, quia duriores sunt, in his verberandi cōsuetudinem posuit. Hoc flagellum, si quando egrederetur ad seculum, portabat in sinu, vt vbiq; eum iacere contingeret, à verberibus non vacaret. Aliquando verò cūm loci occasio non praberet totum se posse exuere, per crura saltē & femora, per caput atq; ceruicem, sese non cessabat affligere. Circulis quoq; ferreis quatuor, quia sibi prae longa cōsuetudine iam viluerant, quatuor itē superaddidit, vt duobus in coxis, duobus consequenter in cruribus stringeretur. Enimvero lorica, & quibus utebatur, tanquā cilijs, vel lanca quolibet indumenta, post menses, siue post spatium prolixius abluebat, vt rubiginem deponeret, & aridis ingerendam membris vredinem non haberet. Porrò autem cūm omnes, qui in cellulis habitamus, hoc laboremus, vt pro muniendis à frigore pedibus vestimēta vsq; ad imum defluant pauimentū, hoc etiam nobis in eo intolerabile videbatur, quia cūm in eremo & ocreas nesciret & calceos, vestes tamen eius ad tibias vix medias descendebāt. Nudatus autem ad suscipiendam in capitulo disciplinam, quod scilicet nunquāmittere volebat, exesis ieiunio membris, & amatæ loricae mole detritis, Aethiopicā contraxisse nigredinem videbatur. Vestimenta verò lurida, & cariosa, vt itā dixerim, videbantur vetustate consumpta. Hoc mihi sēpē dicebat: In hoc psalmodia prouenit citò psallenti, si corde verba teneat, si quæ lingua loquitur, mēs veraciter comprehendat. Alioquin si cor vagatur, psalmodiorum cursus ad finem, lingua nunc fallente, nunc tepefcente, tardē perducitur. Aiebat etiam, quia somnum somnus adescat, & vigilias vigiliae pariunt. Nam corpus humanum, in quo paulatim prius enutritur, in hoc per incrementa postmodūm roboratur.

Sed hīc me quispiam fortasē redarguat, qui videlicet non tam, quem viuēdi ordinem vir sanctus habuerit, sed quibus miraculis in hac vita claruerit, audire festinat. Cui me breuiter hoc respondere sufficiat: Quoniam & Maria, & Iohannes Baptista miraculum fecisse non legitur, cūm tamē eorum vita non qualibet scriptura, sed Evangelio testate narretur. Quanquā Maria in solo partu, quem edidit, omnium proculdubio sanctorum virtutes ac signa præcellit. Hoc etiam inferam, quia vberiore fructum præbet audientibus sanctorum virorum mirabilis vita, quā ostensa miracula. Illa siquidem exigit imitationem, ista solam ingerunt admirationem. Miracula docent, quomodo illi, sancti fuere: vita verò insinuat, qualiter & nunc homines fieri valeant sancti. Propterea qui miraculum queris, non ne tibi videtur esse mirabile, hominem fragili adhuc carne circumdatum, Angelitū (vt itā loquar) viuere, ad eō vt inter quamplurima hominum millia, vix vnum ei similem valeas reperire? Et certe quamplures hodiē sunt inferioris vitæ, per quos Deus omnipotens dignatur virtutem ostendere.

Iesu teste, non mentior, quia necdūm tres menses elapsi sunt, ex quo ad me in Samugni videlicet eremo diuersantem, duo adolentes monachi venerunt, quorū alter de Spoletina monarchia, alter verò de Venetiæ dominio, Polensī videlicet vrbe, oriundos se esse dixerunt. Sed Venerus, vocabulo Michaël, sicut nobis in confessione perhibuit, in ipso suæ conuersionis initio, circulo ferreo sub hac desiderij sui pactione se constrinxit, rogans Dei omnipotentis obnixē clementiam, vt cūm locum salutis suæ congruum reperiret, confestim ille circulus frangeretur. Porrò autem ipso die, quo eremum nouus hospes ingressus est, vix post trium horarum spatium, dum beati Benedicti regulam, sicut est idiota, vt cūquē syllabatūm legeret, repente compunctionis eum spiritus in lachrymas soluit, eodemque momento circulus ille fractus apparuit. Quod miraculum quoniam alibi iam nos descripsisse meminimus, celeriter transcurrentes, sequens aliud, quod necdūm literis insertum est, enucleatū digeramus.

Paulopost nanq; Rauennam urbem, me iubente, perrexit, vt farcinulas suas, quas ibi de nauī prodiens reliquerat, exporraret. Illic itaque apud fabriles officinas nouae ferreorum nexuum argumenta confinxit, multisque se vinculis per diuersa membra ipse sibimet index & reus, violenter arctauit. Nam duo pendebant vincula ceruicē tenens per humeros altrinsecus, hinc ad sexum, illinc ad femē: duos verò in coxalibus circulos, duos suscepit in vlnis. Vndique igitur tam multiplici constrictione vallatus, ad nos redijt: secretē, quod circa se factum fuerat, ostendit: ne ve, quæ fecerat, immutarē, vix tandem voti compos obtinuit. Sed cūm hæc illum vltra vires tormenti

Cccc ta gra-

Cap. 13.
Scutica se
minē flagel-
lit.

Eccē quāris
afflictioni-
bus carnis
cōcupiscen-
tiam calcā-
rit.

Nota vim
cōsuetudi-
dis.

Cap. 14.

Part^o S. Ma-
rie miracu-
la omnia
antececellit.

Angelitū,
pro Angeli-
ce.

Cap. 15.

Miraculū.

Cap. 16.

En vt studēt
sancti homi-
nes doman-
dæ carni.

ta grauarent, & ex attritis carnibus iam iam fœtor erumperet, insupèr accessit, quod cor fratris gloriam respicientis acrius perturbauit. Cœpit enim huius mysterij fama prorumpere, & prius per fratrum, deindè per ora superuenientium quorumlibet uolitare. Rogauit itaque omnipotentis Dei misericordiam, ut quid sibi super hoc cœpto placeret, per suæ misericordiæ indicium euidentè ostenderet. Interim uerò dum huiusmodi precibus frequenter insisteret, bis per somnium cōfortatus, audiuit, quia ferramēta illa iam essent diuinitus resoluenda. Porrò autem in festiuitate beatorum Apostolorum Simonis & Iudæ, quam nuperrimè celebrauimus, dum nocturno cum fratribus interesset officio, repente duo illa ferramenta, quæ super humeros posita, utrinquè inferius dependebant, ventremq; cum renibus coarctabant, prorsus effracta sunt, & vnum in duas, alterum in tres diuisum est partes. Cæteri uerò circuli, non quidem per partes abrupti, sed ita laxati sunt, & quidam facti sunt tam mollita lenitate flexibiles, ut quodammodò non tam ferrei, quam plumbei viderentur, adeò ut etiamsi uellet, defluentibus eis ac prolabantibus, adstringere se ultra non posset. Sic frater, qui sanctæ deuotionis esuanti fuerat ardore constrictus, pio Dei iudicio est mirabiliter absolutus. Quid ergo magnum, si per Dominicum, mirabilem uidelicet virum, signum aliquod uoluisset ostendere, cum in ipso tyronatus exordio per hunc iuueniculum duo miracula dignatus est exhibere, ac laudabilius sit fortia peregisse, quam noua? Vnde Dauid cum præmississet, Mirabilis Deus in sanctis suis: protinus addidit, Ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ. Non ait, Signa, siue prodigia: sed, Ipse dabit virtutem & fortitudinem.

Omnes circuli & ferramenta eius diuinitus resoluuntur.

Psal. 67.

Cap. 17.

Diuina uirtus in iniquo iudice.

Iacob. 3. Cautela magna uirtus Dominicus in uerbis suis.

Cap. 12.

Magna humilitas eius.

Cap. 19.

Laborat dolore stomachi.

Cum Romanus quidam, Stephanus nomine, iudex sacri palatii, summam præsentatatis administraret Auximi, exigente causa, Dominicus ad eum uenit, eumque super quadam eremi possessione, quam ex iure Sedis Apostolicæ detinebat, obnixè rogauit. Quem ille, utpote nulla uestium compositione festiuum, despiciens spreuit, eique nil eorum, quæ poscebat, indulxit. Cumq; sibi à circumstantibus diceretur, Noli eum tam durè suscipere, sanctus enim uir est: ille tanquam euomens, ait: Sit sanctus, ut uultis: sed beatus Petrus certè sanctior est, cuius ego causam in hac administratione defendo. Igitur impos cœpti Dominicus, redit ad cellulam. Ille quoque post paululum reuersus est Romam. Porrò puer quidam despiciabilis, qui ad exequendum quodcumque negocium in administratione remansit, quicquid Dominicus petierat à iudice, cuncta reuerenter impleuit. Iudex autem non diu post, quam ad propria repedauit, hostilibus gladijs perfoctus interiit, multasque diuitias, quia sobolem non habebat, extraneis hæredibus dereliquit. Erat præterea Dominicus valdè cautus in uerbis, ut aptè sibi congrueret illa sententia, qua Iacobus Apostolus ait: Si quis in uerbo non offendit, hic perfectus est uir. Nam si quando quæreretur, quanta diei hora esset, nunquam absolutè dicebat, quanta esset, sed cum hoc additamento semper: Propè tertia hora est, propè sexta hora. Inquisitus à me, cur semper ita diceret: In hoc, inquit, mendacium caueo: nam siue sit hora transacta, siue adhuc fortassis imminet, propinqua tamen est, quæ uidelicet à momento, in quo loquimur, non elongatur.

Habebat aliquandò cellulam iuxta monasterium, quod dicitur Coniunctuli. In uigilia itaque Dominicæ natiuitatis, cum tota præcedenti Quadragesima mansisset inclusus, tantisque ieiunijs atque laboribus esset uehementer afflicus, inuitante gloria solennitatis egressus, Abbati loci humiliter præcidit, veniam petijt, actus suos & cogitationes lachrymabiliter accusauit. Ille autem, ut erat inexpertus, lenis moribus, & consilijs spiritualibus insuetus, cum sibi sufficeret unum psalmum, uel per exiguam quid imponere, præcepit ut pro his, quæ confessus fuerat, triginta psalteria decantaret. Qua nimirum ille sententia, uelut sagitta percussus, ad cor redijt, atque hoc prouenisse ex diuini dispositione iudicij deputauit. Itaque regressus in cellulam, nunquam prodijt, donèc præfixum indicæ pœnitentiæ canonem instantissima sedulitate persoluit.

Solebat autem per interualla, licet parcissimè, uinum bibere: sed longè antè, quam defunctus est, decreuit ab eo penitus abstinere. Ut itaque iam, ommissis cæteris, ad obitum ueniamus, patiebatur grauedinem stomachi, crebris insupèr capitis doloribus cruciatur. Et quoniam alterum sæpè procedit ex altero, proposuit ad purgandum stomachum, antidoti sumere poculum. Sexta igitur feria per continuum diem uix desijt uel modulandis psalmis insistere, uel corrigiarum se ictibus flagellare. Noctè uerò, sopore deposito, suscepit antidotum: deindè cœpit angustiari, & de stomachi dolore

lore grauiter conqueri. Post decursum itaq; nocturnæ synaxis officium, post matutinos hymnos, cum prima iam hora sibi à fratribus, qui aderant, cantaretur, sanctum Deo spiritum reddidit. Inuenerunt autem & alteram lorìcam, præter eam, qua indutus erat, lateribus eius sindonis more substratam. Vnde suspicati sunt fratres, hoc sibi præter consuetudinem nullatenus accidisse, sed sub se eam sanum quoq; tenere conuicuisse, super quam videlicet & in infirmitate iacebat. Somniauit autem tunc quidam frater de me, quod oculorum lumen amiseram. Quod dum ego Hildeprando, venerabili Romanæ Ecclesiæ Archidiacono in Lateranensi palatio retulisset: Nequaquam, inquit, vt times, hoc tibi propinquæ est mortis indicium: sed familiaris tibi aliquis extinguetur, qui tibi & charus sit sicut oculus, & lumen tuum ac splendor in bonis operibus videatur. O verum, sed amarius omni felle præsagium. Tertio die, postquam Romanis mœnibus sum egressus, eccem mihi relatio crudelis occurrit, quæ mihi nil minus opinanti, cæcatum me remansisse perhibuit, dominum scilicet & illuminatorem meum Dominicum, ex hoc seculo nuper egressum. Illic mihi liquidò patuit, dum ille petijt lucis auctorem, in tenebratum me remansisse caligine. Fratres autem corpus eius, nè à vicinis monachis eorum raperetur è manibus, in eadem, in qua defunctus est cellula, defossa humò celeriter obruerunt. Nos autem ipso die Dominico, quo eremum ingressi sumus, sanctum corpus indè sublatum reuerenter, vt dignum erat, in capitulo sepeliuimus. Et cum nonus esset depositionis eius dies, prædictum corpus sanum illibatamque reperimus.

Felix eius
excessus è
vita.

1. Hildeprandus fuit postea Gregorius VII. Pontifex Romanus.

Post nonum diem manet corpus eius incorruptum.

Eant nunc, qui carnis suæ delectantur illecebris, medullas absorbeant voluptatum, & occisionis victimæ ad æternum nutriantur incendium. In superbix se cornibus eferant, ventilent innocentes, ad votum molliter viuant, vt eorum postmodum penitus semper vlcera amarescant. Nunc velut infrènes equi per voluptatum suarum prata discurrant, vt post eorum manus & brachia distractionis extremæ lorica cohibeant. Dominicus autem noster stigmata Iesu portauit in corpore, & vexillum Crucis non tantum in fronte depinxit, sed cunctis etiam vndiq; membris impressit. Existus & aridus ab humore calami & iunci vberibus, celestis gratiæ meruit imbribus irrigari. Hic ferrea lorica præcingitur, illic niueis Angelicæ gloriæ vestibus decoratur. Hic duritia cubilis atteritur, illic molli Patriarcharum gremio confouetur. Tota hæc vita facta sibi parasceue Crucis, illic autem festiuus & splendidus æternam celebrat gloriam resurrectionis. Nunc inter ignitos supernæ Hierusalem lapides emicat: nunc ornatus victoriarum suarum titulis, æterna laude triumphat, atq; in illa beatorum ciuium iucunda societate coniubilat. Obijt autem beatus Dominicus pridie Idus Octobris, regnante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuut & regnat in secula seculorum, Amen.

Cap. 20.

Galat. 6.

Tota vita parasceue Crucis sibi fuit.

VITA S. OSVVALDI VVIGORNIENSIS EPI
SCOPI, QUAM QUIDAM AIUNT SCRIPSISSE SENATUM
Braunium, Vvigorniæ monachum, circa annum Domini 1170. sed
eius nomen Codex noster non habet. Est autem fideliter con-
scripta. Stylus nonnihil correximus passim.

SANCTVS Osuualdus Episcopus, nobilissima stirpe ortus, forma corporis eleganti fuit. Cum adhuc puer esset, iuxta Martirologia. pueriles vitare ineptias, & ad sanctitatis opera atq; studia sese applicare coepit. Patruum habuit sanctum Odonem Cantuariensem Archiepiscopum, prudentia & discretionem sublimem, moribus grauem, iustitia insignem, & in omni actione sua circumspexit: cui etiam à parentibus suis Osuualdus commendatus est literis imbuendus, & bonis exemplis optimisque moribus conformandus. Cumque tum prophanis, tum Diuinis literis apprime eruditus esset, Vintoniensis Canonicus effectus est. Vbi cum alij, posthabito vitæ & ordinis sui instituto, prauis animi cupiditatibus laxarent habenas, ille constanter ad præscriptum vitæ Canonicorum sese gerebat. Non multo post

Octobris 15.

Obijt autem 28. Februarii, vel 29.

Cap. 11. Odo Cantuariensis Episcopus, patruus Osuualdi.

fit canonicus S. Osuualdus.